

ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA
KOLEKTIVA ŽELEZARNE
J E S E N I C E

JESENICE, 16. NOVEMBRA 1963 ŠTEV. 46/V.

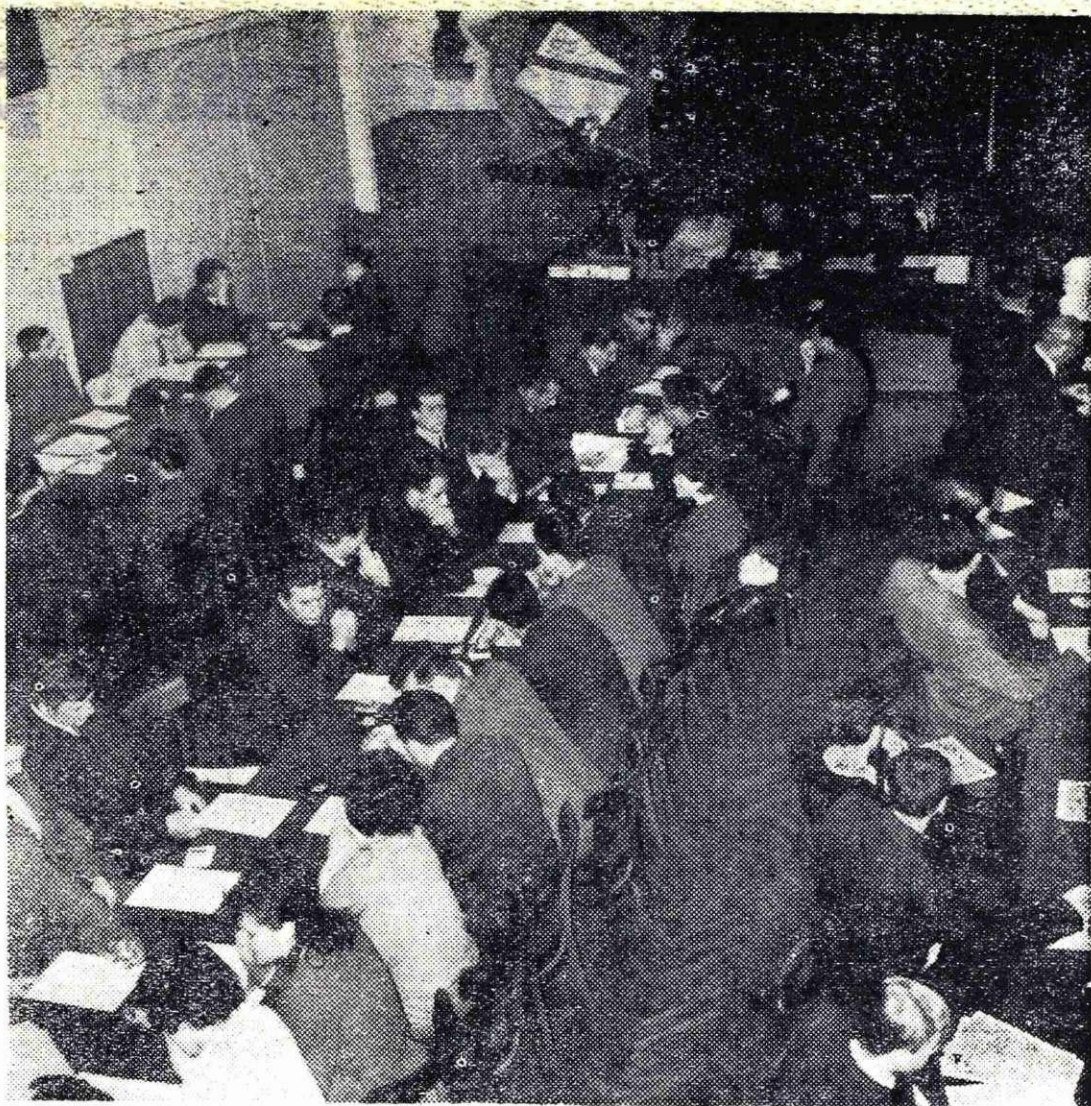
9-mesečno poročilo o gospodarjenju

Plan prodaje smo presegli

Po obravnavi na upravnem odboru železarne obravnavajo devetmesečno poročilo o gospodarjenju v našem podjetju ekonomske enote. Upravni odbor je po razpravi o tem poročilu med ostalimi sklepi prejel zelo važen ukrep: »Potrebno je, da zadolžitve in sklepe, ki jih je po posredovanju upravnega odbora in gospodarske komisije sprejel CDS glede znižanja proizvodnih stroškov za leto 1963, sedaj ob obračunu devetmesečnega dela vsaka ekonomska enota poroča, koliko je uspela prevzete naloge izpolniti in če jih ni, kje je vzrok za to.

Obveznosti niso majhne, toda zelo pomembne tako za ves kolektiv kakor za vse ostale udeležence pri delitvi doseženega dohodka našega podjetja. Zadolžitve so bile sestavljene na osnovi posebnega strokovnega pregleda poslovanja posameznih EE, tako o možnem večjem obsegu proizvodnje, boljšem izplenu, znižanju materialnih stroškov in podobno. Skupna vrednost vseh zadolžitvev od maja pa do konca leta znaša preko 900.000.000 dinarjev. Res je, da še nismo na koncu leta in da se vsako leto šele z oktobrom otresemo počitniškega vpliva, vendar že sedaj vidimo, da je nekaterim obratom že uspelo v dokajšnji meri izpolniti prevzete naloge glede znižanja prekoračenih planskih proizvodnih stroškov in da so se v tem razdobju zopet pojavili, in to osnovni obrati, ki od omenjenih zadolžitvev še niso ničesar uspeli uresničiti. Celo obratno. Proizvodni stroški so se še povečali v primerjavah s stroški takrat, ko so prevzeli naloge, da bodo prekoračenje planiranih stroškov izboljšali z boljšim izkoriščanjem koledarskega časa in zmogljivosti ter s smotrnejšo organizacijo dela stanje popravili. Pri prizadevanju za izpolnitev prevzetih zadolžitvev pa ne bi smeli misliti samo na koledarski čas, zmogljivosti, temveč tudi na človeka, ki vse to vodi in upravlja, če hočemo, da bodo zadolžitve v celoti izpolnjene. Pretres vseh tehničnih in finančnih podatkov ter dosežene udeležbe za osebne dohodke, kar so došle ekonomske enote, mora pokazati resnične vzroke, zakaj nismo izpolnili sprejetih obveznosti za znižanje vsaj

v prvih mesecih povzročenih prekoračenih planiranih proizvodnih stroškov (nadaljevanje na 2. str.)

Razprava na letošnji konferenci mladinske organizacije Železarne Jesenice je bila zelo živahna. V razpravi je sodelovalo 24 delegatov in gostov.

Redna letna konferenca mladih železarjev

Dvig produktivnosti dela - osnovna akcija ZMS v prihodnjem obdobju

V nedeljo 10. novembra je bila v dvorani Delavskega doma na Jesenicah redna letna konferenca tovarniškega komiteja ZMS Železarne Jesenice. Konferenca se je udeležilo okrog 85 delegatov. Med gosti smo opazili: sekretarja okrajnega komiteja ZMS Ljubljana tov. Daneta Rinca ter predstavnike mladinskih organizacij iz Železarne Ravne na Koroškem, Železarne Sisak in Zenice, tovarne Litoštroj in Iskre. Poleg gostov iz že omenjenih podjetij so se konference udeležili še predstavniki družbeno-političnih organizacij ter uprave Železarne Jesenice, kakor tudi predstavniki družbeno političnih organizacij mesta Jesenic.

Po poročilu, ki ga je podal sekretar tovarniškega komiteja ZMS tov. Janez Jenko, je v razpravi sodelovalo 24 delegatov in gostov.

Zaradi omejenega prostora objavljamo le izveček iz referata sekretarja TK ZMS tov. Janeza Jenka in izvečke iz nekaterih razprav, nekaj misli o pomenu konference ter o problemih dejavnosti mladinske organizacije v naši tovarni pa smo objavili že v prejšnjih številkah našega lista.

Prizadevati si moramo za izboljšanje sedanjega položaja

Po VII. kongresu ZMJ, na katerem so bili sprejeti nekateri pomembni zaključki za nadaljnjo rast Zveze mladine, ugotavljamo, da naša organizacija vedno bolj konstruktivno posega v razvoj našega družbenega sistema in, da vedno širši krog članstva Zveze mladine zajema, da je poglavitna naloga mladine poglobljanje v problematiko našega družbenega razvoja in da je eden važnih činiteljev v boju proti ti-

stim, ki zagovarjajo stare koncepcije o našem družbenem in gospodarskem življenju. Za to obdobje je značilna intenzivnost in dinamičnost pri sodelovanju z ostalimi družbeno političnimi silami in z organi delavskega samoupravljanja v borbi za dvig produktivnosti dela in v prizadevanjih za nagrajevanje po načelu delitve osebnega dohodka po vloženem delu. Poleg tega pa se je Zveza

mladine angažirala tudi v reševanju vprašanj s področja športne in ostale rekreacije. Se vedno pa se naša organizacija nekoliko preveč ukvarja z individualnimi problemi mladih in so posamezna vprašanja o katerih razpravljamo, obravnavana preveč ozko in gledana nerealno z enega zornega kota, ne upoštevajoč pri tem splošne družbene potrebe.

Danes, ko se nahajamo v zelo kritičnem položaju, je pred vse družbeno-politične organizacije v Železarni, pred organe delavskega samoupravljanja in pred vsakega posameznika postavljena naloga, kako izboljšati sedanji položaj. Zveza mladine bo pri svojih prizadevanjih za izboljšanje sedanjega stanja morala neprestano opozarjati na mobilizacijo vseh tehnično ekonomskih in subjektivnih sil v Železarni za čim ekonomičnejše poslovanje, skrajno štednjo z materialom, racionalno analizo in razporeditev delovnih mest skratka na odkrivanje in odpravljanje vseh notranjih rezerv. Nedvomno pa bo glavna naloga naše organizacije, da mlade proizvajalce vključuje v reševanje aktualnih problemov in v kritično obravnavanje slabosti pri delitvi dohodka produktivnosti

in organizaciji dela, decentralizaciji upravljanja itd. Mladim proizvajalcem se še vedno premalo zanimajo za uspehe svoje EE, alj Železarne v celoti. Vse premalo poznajo način usvarjanja in delitve dohodka, ne poznajo v dovoljni meri proizvodni in tehnološki proces in odločno preslabo so seznanjeni z delom in nalogami organov samoupravljanja.

Nahajamo se v obdobju razprav o bodočem statutu kolektiva, ki bo moral poleg nekaterih drugih vprašanj predvideti in uzakoniti tudi položaj mladoletnikov v kolektivu, ter jim zagotoviti možnost usposabljanja na delovnem mestu ob primernem strokovnem izobraževanju v našem izobraževalnem centru. Potem je potrebno zagotoviti varstvo mladine pri delu, s tem, da se jih v EE postavlja na delovna mesta primerna njihovim telesnim in strokovnim sposobnostim in končno EE bodo morale te mladince tudi stimulativnejše nagrajevati.

Mislím, da bi v statutu moralo biti posebno poglavje, kjer bi obravnavali tudi materialno odgovornost članov kolektiva. Materialna odgovornost bi morala biti v odvisnosti od naših osebnih (Nadaljevanje na 6 - 7 strani)

Plan prodaje smo presegli

(Nadaljevanje s 1. strani)

izvodnih stroških. Opravičila bodo lahko vsebovala znane trditve, ki so do določene mere tudi resnične: posledice hude zime (zmrznjena ruda, koks, težave s transportom, manjša odpornost ljudi — visok odstotek obolenj!), pomanjkanje cinka, žveplene kisline, nepredviden remont plavža — slaba vzdržnost pečnih opek, slaba kakovost sintermagnezita, odhod preko 12 odstotkov redne delovne sile, kar je še stopnjevalo porast stalnega primanjkljaja delavcev (predvsem za težke osnovne obrate). Vse to je res in že večkrat ugotovljeno, vendar bi morali slišati iz ekonomskih enot še o drugih vzrokih in vplivih, ki morda v isti meri povzročajo, neposredno in posredno, da proizvodnji uspehi niso taki, kot smo si želeli. To pomeni, da je pravzaprav razprava o letošnjem devetmesečnem obračunu našega gospodarjenja bolj važna kakor bo ob zaključnem računu saj imamo še vedno možnost, da do konca leta še mnogo popravimo. Pri pregledu proizvodnih stroškov bodo morale EE ugotoviti, zakaj so jim le-ti narasli pri porabi energije, pri prometu in transportu, medtem ko so pa stroški vzdrževanja, brez motenj pri proizvodnji, letos zaradi pravočasnih ukrepov tehničnega sektorja občutno nižji.

Razumljivo je, da so proizvodni stroški (planirani) tesno povezani z izpolnitvijo količinskega proizvodnega plana, posebno z zelo »razvpitimi«
fiksni stroški (obresti vseh vrst, amortizacija za zamenjavo in stroški investicijskega vzdrževanja), ki so za vsak izdelek določeni že vnaprej. Vendar, če planirana količina ni dosežena, potem se ti, če gledamo samo stroške skozi enoto proizvodnje (tona, ura, kWh itd.), spremene v »gibljive«
stroške.

V martinarni bo verjetno zelo živahna razprava, ko bodo sami ugotavljali vse vzroke, zaradi katerih niso dosegli planirane količine proizvodnje in so v devetih mesecih pod planom za 22.656 ton. Posledica je jasna. Izpad jekla pomeni za celo podjetje pomanjkanje vložka za ostale obrate in prav posebno za martinarnje ter vzdrževalce manjšo udeležbo pri osebnih dohodkih čeprav je upravi uspelo količinsko to jeklo nadoknaditi delno z nabavo v Sisku, ki pa ni bilo tako kvalitetno, da bi lahko izpolnili v celoti planirano prodajo glede asortimenta, kar so posebno občutili predelovalni obrati. Lahko trdimo, da je poleg stalnega pomanjkanja kvalificiranih delavcev v zvezi s padcem proizvodnje v martinarni tudi to, da je žičarna pod proizvodnim planom za 2555 ton, hladna valjarna za 355, ton, žebjar-

na za 503 tone in lahke proge za 536 ton.

Omenjeno je že bilo, da je upravi uspelo delno nadomestiti količinski izpad proizvodnje jekla z nakupom v Sisku. Ta uspešna poteza je pripomogla, da smo plan prodaje v devetih mesecih celo presegli za 1,07 odstotka in sicer je vrednost prodaje naših izdelkov znašala 28.589.834.000 dinarjev ali 303.046.000 več kot je predvideval plan. Stroški tega prodanega blaga so sicer nekoliko višji, tako da dohodek od redne prodaje, ki znaša 4 milijarde 929.749.000 dinarjev, presega planiranega le za 50.146.000 dinarjev. Poleg tega dohodka pa smo dosegli še 191.107.000 dinarjev dodatnega dohodka, v glavnem iz izterjanih zamudnih obresti, inventurnih presežkov, vrtnje ne preveč zaračunane tovarnine iz prejšnjih let in čisto po zaslugi odgovornih služb, ki so z boljšo organizacijo preprečile visoke obremenitve na račun stojnin. Če nam je uspelo finančno pokriti obvezo na račun plana prodaje, nam je to spodletelo pri izpolnjevanju dolžnosti do naših kupcev. Dekapirane pločevine smo za 26,6 odstotka prodali manj kot je bilo za to obdobje zaključenih pogodb, vlečenega, brušenega in luščenega jekla za 20,8 odstotka, vlečene žice za 19 odstotkov, kotlovske pločevine za 18,3 odst. in ladijske pločevine za 17,6 odstotka manj, le težkih profilov, cevi in valjane žice smo prodali več, kot je bilo po planu predvideno.

Pri prodaji je treba omeniti še, da smo planirali, da bomo izvozili v devetih mesecih skupaj 179.465 ton raznih izdelkov, kar smo prekoračili, saj smo izvozili do 30. septembra 189.397 ton izdelkov.

Finančni uspeh oziroma dohodek na osnovi fakturirane realizacije za devet mesecev je bil dosežen v višini 5.120.856.000 dinarjev, kakor je že omenjeno, celo preko planirane višine. Vendar nam pa delitev dohodka razgala težko finančno situacijo, v kateri še vedno tičimo, čeprav imamo od 20. junija letošnega naprej popravljenih nekaj naših prodajnih cen. Za naše podjetje je očitno, da cene pločevine niso v pravem razmerju z ostalimi izdelki jugoslovanske črne metalurgije in da se sposobnost naših valjarn ne more primerjati z modernimi inozemskimi jeklarnami in valjarnami, kakor sedaj naše pločevine primerjajo s cenami v inozemstvu (saj se tudi naš »fič«
ne more meriti z domačo ceno italijanskega sovrstnika). Položaj je resnično tak: ko odvedemo 15-odstotni prispevek federaciji, kar znaša 768.128.440 dinarjev in v družbene investicijske sklade 51.717.075 dinarjev

ter pokrijemo našo osebno udeležbo s 4.094.610.395 dinarji in za obvezni rezervni sklad podjetja odvedemo 129 milijonov 58.715 dinarjev, nam ostane za čiste sklade še 77.241.640 dinarjev; pred tremi leti smo imeli v istem obdobju desetkrat več skladov.

O skladih ne bo mogoče mnogo razpravljati, ker smo po bilanci za leto 1962 imeli vseh sredstev nekaj čez 24 milijonov dinarjev, naša vloga za posojila pri Republiškem rezervnem skladu gospodarskih organizacij pa je še vedno v reševanju.

Glede investicij je podano izčrpno poročilo o stanju rekonstrukcije in gradnje stanovanj. Ugotovljeno je, da vsa dela pri obnovi potekajo po načrtu in da tudi finančna sredstva zaenkrat pritekajo pravočasno vzporedno z opravljenimi deli, še hitreje pa se porabijo, saj smo do sedaj plačali že raznih računov, garancij, avansov itd. za 5.534.424.000 dinarjev. Tudi dela na gradnji stanovanj napredujejo, čeprav ne po planu, a kljub temu se naši sodelavci te dni selijo. V stanovanjsko gradnjo je bilo letos na račun raznih posojil vloženi 157 milijonov dinarjev.

Proti koncu poročilo o devetmesečnem poslovanju izčrpno analizira celotno kadrovsko politiko. Najprej obravnava gibanje zaposlenih, ki kaže, da smo imeli v primerjavi s postavljenim normativom povprečno 377 ljudi manj zaposlenih. Razvidno je tudi, da so imeli po stanju z dne 30. septembra manj kot je predvideval normativ, v topilnicah 51 delavcev, v valjarnah 169 delavcev, v predelovalnih obratih 76 delavcev in strojno-energetski skupini 168 delavcev, kar je mnogo slabše od povprečja. Iz prikaza o prekinitvi delovnega razmerja je razvidno, da nas je v letošnjih devetih mesecih zapustilo že 896 naših delavcev ter da smo v istem obdobju sprejeli 761 novih sodelavcev. V nadaljevanju poročilo vsebuje analizo odsotnosti, ki se giblje od 11,34 odstotka do 19,76 odstotka. V tej odsotnosti pomenijo redni dopusti 17,13 odstotka, bolovanje do 30 dni 3,85 odstotka in bolovanje nad 30 dni 2,04 odstotka.

Poročilo ugotavlja, da je bilo v tem obdobju izrečenih 693 kazni in to zaradi neopravičenih izostankov 286, v ostalih primerih pa zaradi drugih prestopkov kot so pretep, tatvina itd.

V poglavju o izobraževanju je navedeno, da za lastne potrebe šolamo skupaj 557 ljudi. V glavnem so to redni študentje, izrednih je 59, dopisnih 51, iz rednega delovnega razmerja pa 10 oseb.

V poročilu je podrobno obdelana problematika nagra-

jevanja, iz katere povzema neto osebnega dohodka mo samo vrednost povprečno eno plačano uro:

	leta 1962 din	9 mesecev 1963 din	Indeks
topilnice	179,22	184,71	103,4
valjarne	165,16	157,84	106,5
predelovalni obrati	160,95	172,23	107,9
strojno-energetski obrati	172,67	183	106
uprava	182,68	202,19	110,7
ZELEZARNA	171,42	182,69	106,6

Pri tej analizi osebnih dohodkov prihaja na dan zopet dejstvo, da smo v topilnicah pod proizvodnim planom za več kot 22.000 ton, zato je njihova udeležba slabša in tudi udeležba vseh tistih EE, ki zaradi tega in še drugih vzrokov niso mogle doseči planirane proizvodnje oziroma odpreme izdelkov. Prav tako pa tudi, da je nakup in gotov v Sisku v veliki meri rešil situacijo v valjarnah, kar je pripomoglo, da je bila višina planirane prodaje ne samo dosežena, temveč celo presežena.

Zadnje poglavje kadrovskega poročila obravnava obrat-

ne nezgode in težke posledice le-teh.

Skratka, poročilo o devetmesečnem gospodarjenju v letošnjem letu nudi vsem ekonomskim enotam kakor tudi vsem službam dovolj jasno sliko o resnem stanju, v katerem smo. Vendar ne smemo biti črnogledi. Tudi tem težavam bomo z dobro organizacijo dela in složnimi ukrepi pri reševanju perečih problemov v in izven podjetja prav gotovo kos. Zavedajmo se, da je pri nas že »te klo železo in so že pela kladi«, ko drugod še trava ni rasla, pa so le uspeli.

Stanko Ravnik

Mnenja o rekreaciji

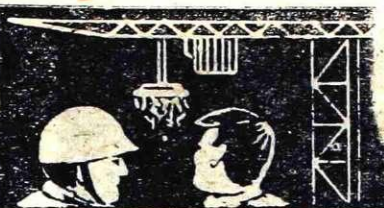
Upoštevajmo potrebe vsakega človeka

Preteklo nedeljo so imeli mladinci železarne letno konferenco. V živahni in plodni razpravi so se dotaknili mnogih vprašanj življenja in dela v našem kolektivu. Razpravljali so tudi o rekreaciji. Nekatere misli iz njihovih razprav so:

- Naša rekreativna dejavnost je preveč ozka in enostranska, kar povzroča nezainteresiranost.
- Upoštevati je treba želje in potrebe vseh ljudi v železarni in ne samo tistih, ki lažje vplivajo na reševanje teh vprašanj.
- Ljudi je treba naučiti, da je rekreacija sestavni del njihovega življenja, njihova vsakdanja potreba.
- Podatki govore, da med mladimi rekreativna dejavnost ni tako razširjena kot bi morala biti.
- V rekreaciji moramo zasledovati en sam cilj — večjo množičnost.
- Razmerje med vlaganjem sredstev v vrhunski šport in množično rekreacijo je še vedno neustrezno.
- Samski domovi, internati in šole, kjer živi in dela največ mladih, so še vedno brez objektov za rekreacijo.
- Zlasti športna društva se zapirajo sama vase ter sprejemajo le vrhunske tekmovalce.
- Športna in kulturna društva imajo sredstva omejena, tako s težavo izvajajo letni program.
- Ni objektov za množično rekreacijo, kjer bi vsakdo našel tisto, kar si želi, predvsem zrak, sonce...
- Naši počitniški domovi so v glavnem brez naprav za rekreativno udejstvovanje.
- Nekaterim Svobodam bi lahko očitali zaslužkarstvo.
- Rekreacija mora prisluhiti potrebam vsakega posameznika.
- Sredstva za rekreacijo nasploh so minimalna. Če in še bi lahko naštevali ugotovitve mladincev. Ze s temi pa je dovolj povedano. Mladi so se odločili za tako rekreacijo, v kateri bo vsak človek našel samega sebe, koristno in smiselno udejstvovanje v prostem času.
- Ob tako zastavljenem cilju pa bo treba veliko več organiziranega in sistematičnega dela, drugačne metode dela, predvsem pa večje investicije v to dobro standarda.
- Potrebno bo bolj vsklajeno delo vseh odgovornih činiteljev, predvsem pa učinkovito vključevanje politično-demokratskih in strokovnih činiteljev v železarni.

K. V.

Nesreče

EE valjarna 2400

Izostankarjem manj OD

Na 20. redni seji delavskega sveta EE valjarne 2400, ki je bila 26. oktobra, so razpravljali o delitvi osebnih dohodkov, ki mora biti v skladu s sprejetimi sklepi in uredbami. Poleg tega so tudi analizirali proizvodne rezultate za oktober. Na dnevnem redu te seje je bila tudi razprava o pregledu in pripombah, na novi statut podjetja.

Nesreče od 3. do 9. novembra 1963

TOPILNICE VISOKE PEČI

OMER PAJIC, miner, se je ponesrečil pri spenjanju vagončkov med premikom. Poškodoval si je sredinec desne roke. Do nesreče je prišlo zaradi neupoštevanja varnostnih predpisov.

MARTINARNA

PAVLE KURENT, topilec, si je opekel dlan in prste desne roke pri pihanju kisika v talino. Do nesreče je prišlo, ker je kisik uhajal in napolnil obleko ponesrečenca.

FRANCU JERETICU, jamskemu pomočniku, se je pri obračanju kokil odpela veriga na eni strani in ga udarila nad levo oko. Do nesreče je prišlo zaradi nevarnega načina dela in naglice pri delu.

BEČIR BEČIROVIČ, jamski pomočnik, se je pri zapenjanju kokil spotaknil in se udaril na noge, levo roko in desno stran prsnega koša. Do nesreče je prišlo zaradi osebne neprevidnosti ponesrečenca.

JANEZ MEGLIČ, žerjavovodja, se je ponesrečil z električnim tokom, ko je hotel na žerjavu popravljati mostno krmilo. Pred nesrečo ni preveril izklop toka, ki ga je omamilo. Do nesreče je prišlo zaradi okvare na električnem stikalu.

MIRKO NIKOLIČ, nakladalec starega železa, je nerodno stopil na kos starega železa in si pri tem izvinil nogo. Do nesreče je prišlo zaradi osebne neprevidnosti ponesrečenca in slabega terena.

RAMO VRBANJAC, čistilec preboda, se je ponesrečil, ko je odpiral SM peč. Zaradi kratke prebodne odprtine je šarža silovito z velikim pritiskom pritekla iz peči. Nastal je velik plamen, ki je ponesrečenca opekel po obrazu. Do nesreče je prišlo zaradi motnje v normalnem proizvodnem procesu.

FRANC RAZINGER, čistilec preboda, je s kisikom čistil prebodno odprtino SM peči. Pri tem se mu je obleka napolnila s kisikom, ki jo je nenadna iskra vžgala. Dobil je hude opekline po vsem telesu. Do nesreče je prišlo, ker je uhajal kisik.

SAMOTARNA

HALIL NUHANOVIC, dovažalec materiala, je z glavo zadet v rob lijaka pri prehodu pod silosi in se poškodoval. Do nesreče je prišlo zaradi nepazljivosti ponesrečenca na utesnjenem prehodu.

VALJARNE JAVORNIK I

FRANC BERGANT je ravnalec na stroju Danielli. Ko je opazoval poravnani kos, je prišel skozi stroj že drugi in porinil prvega ponesrečenca v nogo ter ga huje ranil. Do nesreče je prišlo zaradi tesnega prostora in nepozornosti sodelavca.

BRANKO LANGUS, pomočnik pri škarjah, je hotel odstraniti kos z mize in pri tem stopil na ploščo, ki pokriva dohod pod mizo. Ploščica se je obrnila, tako da je z nogo stopil v odprtino in si opekel obe roki. Vzrok: slabo vložena ploščica v okvir.

ZIČNA VALJARNA

JANEZA ROBIČA, valjavca, je pri vtiku ovala konec žice oplazil po desni nogi in ga opekel. Vzrok: neprevidnost.

STROJNO-ENERGETSKI OBRATI KONSTRUKCIJSKA DELAVNICA

JOŽE HUDOLIN, instalater v instalacijski delavnici, je s sodelavcem odpiral okno na nadsvetlobi za zračenje garderobe. Ker sta slabo zavarovala zatik, je okno padlo nazaj, razbito steklo pa mu je ranilo nadlaket roke. Vzrok: neprevidnost sodelavca.

MEHANIČNA DELAVNICA

FRANC DOLINAR, dežurni ključavničar na plavžu, je pri zapiranju ventila za plavžarski plin kljub zaščitni

maski vdihnil manjšo količino plina in se onesvestil. Vzrok: premajhna izkušnost pri uporabi plinske maske.

GRADBENE DELAVNICE

JANEZ LAH, tesar v tesarni, je moral odstraniti leseno vez pri popravilu silosa za apnenec. Zato bi jo moral prežagati. Medtem je lesena vez popustila, vijak v vezi pa ga je udaril na čelo nad očesom. Vzrok: dotrajana lesena vez.

PLINSKA IN VODNA ENERGIJA

PERO POPOVIČ, pomočnik kurjača plinskih generatorjev, si je pri sestopanju z vozička za pepel, ker mu je spodrsnilo, poškodoval peto noge. Vzrok: nevarno delo in naglica pri delu.

PROMET

ROMAN KRCELJ, delavec mladinske brigade, zaposlen kot pomožni delavec v kurilnici, je s še dvema sodelavcema potiskal po tiru voziček, naložen s sodovi olja. Na mokrem terenu mu je spodrsnilo, da je udaril s čelom ob voziček. Vzrok: razmočen teren.

TRANSPORT

FERIK DJAFIČ, transportni delavec, si je pri odpiranju vrat vagona poškodoval dva prsta na roki. Vzrok: neprevidnost in naglica pri delu.

MAHMUD ORASČANIN, delavec normalnega transporta, si je pri nameščanju transportnega traku za razkladanje peska v livarni poškodoval palec roke.

ZAHVALA

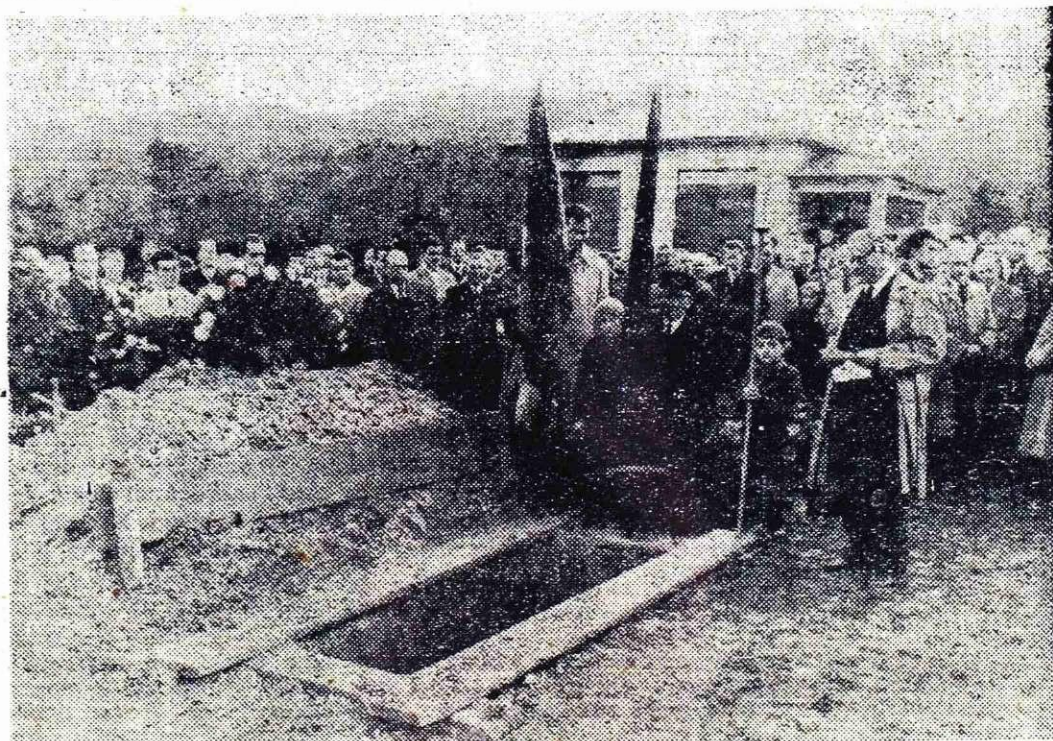
Ob težki izgubi našega draga

inž.

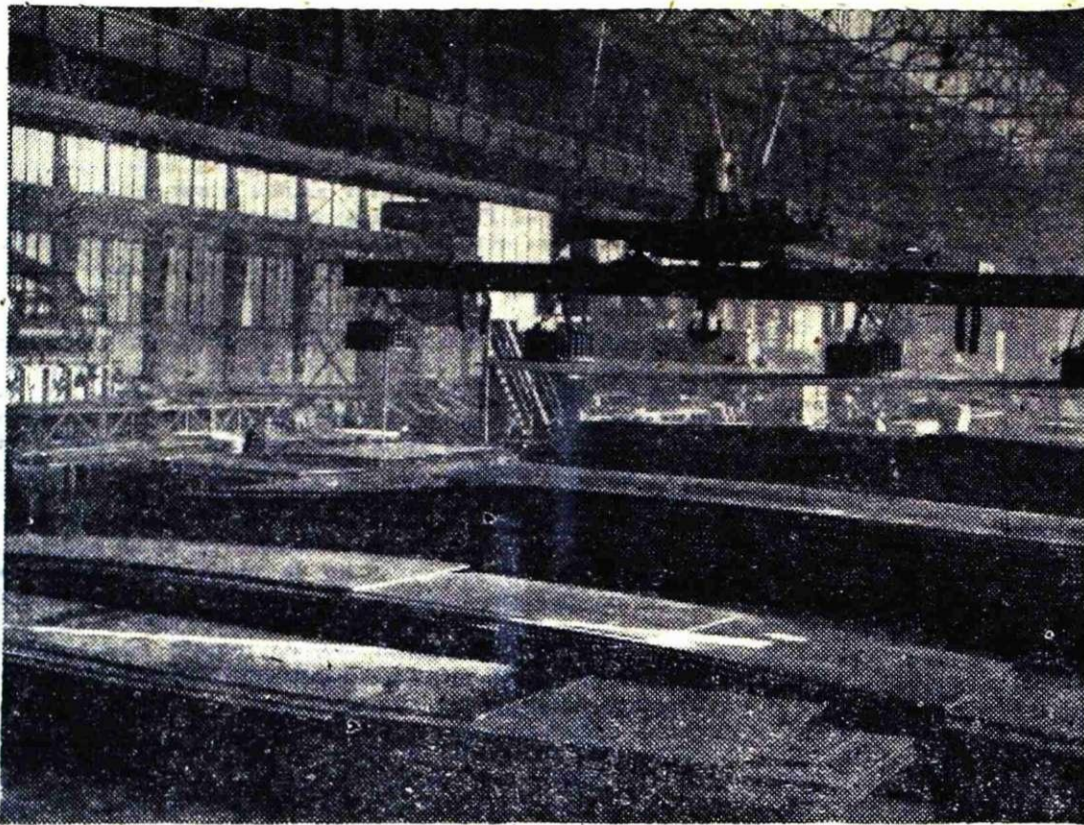
KONSTANTINA REBEKA

se vsem, ki ste ga spremljali na zadnji poti v tako velikem številu in izrazili sožalje, iskreno zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo vsem prijateljem, članom kolegija, upravnemu odboru, delavskemu svetu, družbeno-političnim organizacijam, martinarni in ostalim obratom Železarne ter zunanjim podjetjem za poklonjene vence. Govornikom — glavnemu direktorju inž. Hafnerju, inž. Prešernu, dr. Zalokarju in inž. Arzenšku — pevcem, godbi in gasilcem ter vsem, ki so na kakršenkoli način počastili njegov spomin, iskrena hvala. Iskreno se zahvaljujemo tudi primariju dr. Hafnerju in primariju dr. Brandstetterju, dr. Vilmanu ter ostalemu strežnemu osebju.

Zalujoča žena Henrieta in sin Igor s sorodstvom

V preteklem tednu so na Blejski Dobravi pokopali bivšega tehničnega direktorja inž. Konstantina Rebeke. V imenu kolektiva se je od njega poslovil tudi inž. Matevž Hafner, naš glavni direktor.

V valjarni 2400 so v oktobru dosegli rekordno mesečno proizvodnjo

Oktobrski rekordi v valjarni 2400

Valjarna 2400 je v oktobru dosegla rekordno proizvodnjo 9.432 ton končnih izdelkov, odpremili pa so skupno za zunanje tržišče in za domačo porabo 9.493 ton. To je pomemben uspeh celotnega kolektiva valjarne, saj je dosežena mesečna proizvodnja v oktobru za 1.053 ton večja kot v do sedaj najboljšem mesecu.

Seveda so tudi ostali tehnični pokazatelji pomembni in zavidanja vredni. Tako je npr. v oktobru izredno dober izkoristek koledarskega časa — 88,3%, čisti čas valjanja je dosežen s 84%, zastoji pa znašajo samo 16%. Na eno uro čistega časa valjanja so dosegli 16,2 tone, kar je za 2,1 t/h več od dosedanjega povprečja. Prav tako je ometne vredne tudi napredek pri izplenu, ki znaša skupno 71,6%, izplen od tako imenovane I a pločevine pa 67,3% kar je tudi za 1,2% več od načrta realizacija. V rekord-povprečja.

Nem mesecu oktobru so nam Temu primerna je tudi fi-reč ustvarili skupno 1 milijardo 116 milijonov dinarjev, kar je za 119 milijonov več kot predvideva plan.

Vsi uspehi so dovolj zgovoren dokaz, da lanskoletne tehnične izboljšave v obratu niso bile zaman in da sta prizadevanje in vztrajnost odgovornih ljudi vendarle obrodili bogate sadove.

Nadaljnja rast obrata v smeri postopnega in nenehne-tehničnega napredka nam

nedvomno zagotavlja še večjo v prihodnjih letih. To pa je in kvalitetnejšo proizvodnjo tudi neobhodno potrebno, če hočemo še biti visoko konkurenčni na tržišču spriču novih zmogljivosti železarne v Skopju.

K doseženim rekordnim rezultatom čestitamo celotnemu delovnemu kolektivu valjarne 2400!

ZELEZARNA RAVNE

Tudi v Železarni Ravne so sklenili, da bodo poostriili disciplino glede uporabljanja zaščitnih sredstev. Po sklepu delavskega sveta s 1. julijem 1963 bo vsak, ki ne bo uporabljal zaščitnih sredstev, predan v disciplinski kazenski postopek. V kolikor obratovodje in mojstri ne bodo uvedli varnostne discipline, bodo prvi odgovorni, če bo krivda na prizadetem, pa bo pač odgovarjal sam. V letnem času so posebno porastle poškodbe oči, in sicer tujki v očesu, odrgnine očesa, poškodbe oči zaradi žarčenja in kemične poškodbe oči.

Sesta nek političnega aktiva železarne

Dovolj gradiva za razpravo v ekonomskih enotah

Pretekli teden se je v Delavskem domu pri Jelenu sestel politični aktiv, ki ga sestavljajo člani IO sindikata, TK ZKS in ZMS, predsedniki sindikalnih odborov, mladinskih aktivov in sekretarji osnovnih organizacij ZKS v ekonomskih enotah.

Dnevni red je bil zelo obširen. Najprej je sekretar TK ZKS inž. Tine Črv analiziral sklepe gospodarsko-politične konference, s katerimi bi morali seznaniti čim več članov kolektiva. V ta namen bo treba v ekonomskih enotah organizirati razprave ter članom kolektiva obrazložiti vprašanja, ki so bila obravnavana na že omenjeni konferenci.

O doseženih uspehih v prvih devetih mesecih je govoril šef plansko-ekonomskega oddelka inž. Ivan Arzenšek. Po njegovem mnenju z doseženimi rezultati ne moremo biti zadovoljni, saj nam še vedno manjka skoraj 3% do izpolnitve plana za to obdobje. Prav tako ne moremo biti zadovoljni z izrabljanjem koledarskega časa v nekaterih ekonomskih enotah, varčevanjem s surovinami in drugim materialom, ki mu v mnogih primerih posvečamo premajhno pozornost. **Problematika o našem delu za prvih devet mesecev je zelo obsežna in gradiva za razpravo, ki jo bo treba organizirati v ekonomskih enotah že v teh dneh, več kot dovolj.**

Da se nam obeta v prihodnjem obdobju zelo živahna politična aktivnost v ekonomskih enotah lahko sklepamo tudi zato, ker bo treba poleg že omenjenih razprav o poslovanju v podjetju ter o sklepih gospodarsko-politične konference razpravljati

tudi o statutu podjetja. Na to razpravo je treba še posebej opozoriti obratovodstva, samoupravne organe ter politične organizacije v EE. V tedniku »Železar« je bilo v treh nadaljevanjih objavljenega tudi precej gradiva, o katerem bi morali v ekonomskih enotah že razpravljati. Toda zaenkrat komisija oziroma delovna skupina, ki pripravlja osnutek statuta, še nima podatkov o tem, kako je doslej potekala razprava. Ta komisija je sprejela samo dve pripombi, kar je zelo malo, če upoštevamo, da je v objavljenem gradivu predlaganih več variant. Na loga članov kolektiva je, da se odločijo za eno od predlaganih variant. **Z razpravo bo**

treba pohiteti, ker je gradiva še precej, odmerjen čas za izdelavo statuta pa zelo kratek. Ker statut, ki ga pravkar pripravljamo, ne bo samo prehodnega značaja, ampak bo veljal za daljše obdobje, mu bo treba posvetiti čim več pozornosti. Zato komisija za izdelavo statuta pričakuje, da bodo razprave v katerih naj bi sodelovalo čim več članov kolektiva, v bodoče bolj živahne ter da bo na osnovi razprav dobila čim več pripomb ter predlogov za morebitne spremembe ali dopolnila.

Gradiva za razpravo v ekonomskih enotah je dovolj, skrb nas vseh pa naj bo, da bo razprava temeljita, posebno o proizvodnih rezultatih za letošnjih prvih devet mesecev. **Pogovoriti se bo treba tudi o tem, kaj bi lahko še storili do konca leta, da bi letošnje poslovno leto čim boljše zaključili.**

Ogledali so si Tiskanino

Sindikalni odbor gostinske enote »Železar« je organiziral za pospravljalke pisarniških prostorov ogled tovarne »Tiskanine« v Kranju.

V zelo deževnem jutru se nas je zbralo polovično število na parkirnem prostoru in ob devetih smo bili že v Kranju. Zglasili smo se pri vrtarju »Tiskanine« ter dobili vodiča, ki nas je vodil po vseh oddelkih tovarne. Obširno nam je razkazal in obrazložil postopek izdelovanja blaga od skladišča surovin do končne izdelave.

Ogleda tovarne »Tiskanine« se je udeležila tudi ena izmed naših upokojenk tov. Marija Javorski. Ker sta bili izpred pospravljalok v letošnjem letu upokojeni kar dve tovarišici, smo našo ekskurzijo v Kranj zaključili s prijetnim družabnim večerom v Kazini ob skoraj stoodstotni udeležbi ter obema upokojenkama. V prijetnem razpoloženju smo nazdravili in se poslovili od tov. Apolonije Kalan in Marije Javorski z življenja lepo in dolgo užiteljo, d abi preživeli jesen

Prispevek k razpravi o statutu podjetja Korak naprej

Na področju tehničnih izboljšav v našem podjetju smo zadnje čase napravili precejšen korak naprej. Prvi pobudnik je bil Izvršni odbor sindikalne organizacije, ki je na tretji redni seji 6. oktobra letos sprejel med drugimi tudi naslednji sklep:

»Tudi v pogledu tehnične opremljenosti oziroma mehanizacije iščemo premalo rešitve za povišanje produktivnosti in odstranjevanje težkih delovnih pogojev. S stimulativnejšim načinom priznanja odškodnin za racionalizatorske in novatorske izboljševalne predloge bi prav gotovo dosegli vidnejši

napredek tudi na tem področju.«

Zelo je bila poudarjena potreba po povečani dejavnosti na področju tehničnih izboljšav tudi na politično-gospodarski konferenci članov ZK, ki je bila 25. oktobra v Delavskem domu pri Jelenu. Poudarjeno je bilo, da imamo premalo avtorjev tehničnih izboljšav, saj kaže statistika, da jih je le okrog 50, ki intenzivno delajo na tem.

Navedene ugotovitve so popolnoma pravilne. Društvo DIATI z zadovoljstvom pozdravlja in odobrava ter želi, da ne bi ostalo samo pri ugotovitvah in sklepih, temveč da bi jih začeli tudi uresničevati.

Predvsem je naša dolžnost, da opozorimo na statut, ki je v razpravi in v katerega je treba vnesti vsa pomanjkljiva določila na področju dejavnosti izumiteljstva in tehniških izboljšav. Vse naše gospodarstvo zahteva, da se gospodarska in družbena problematika izumiteljstva

M. J. — R. F.

(nadaljevanje na 5 strani)

O dovozu surovin in odvozu blaga po železnici

Skupaj poiščimo rešitev

Dovoz surovin in odvoz blaga po železnici še ni tak kot bi moral biti in ni izgledov, da bi težave bile kmalu odstranjene. Res je, da si železnica zelo prizadeva zadovoljiti naše potrebe, res je tudi, da smo mi izboljšali razkladanje blaga. Pri vseh prevozih pa ima tako železnica kot koristniki prevoza določene pravice in dolžnosti.

Dolžnost in odgovornost železnice pa je olajšana s tem, da lahko železnica od stranke zahteva priglasitev vnaprej, kdaj in kakšno količino blaga ima namen oddati železnici za prevoz in blago razložiti v za to določenem roku. Po drugi strani pa je železnica dolžna v redu in pravočasno dostaviti stranki blago ter prazne vozove za nakladanje, razen v primerih višje sile, preobremenjenosti v prometu ali kadar stranka ne razloži naloženih vagonov v določenem roku. Jasno je, da so pri prevozih vedno težave, ki pa jih je treba z železnico skupno odstranjovati.

Poglejmo oziroma ugotovimo, kdo te težave povzroča.

Lahko trdim, da za večino težav odgovarja železnica, seveda ne po njeni lastni krivdi. Važen faktor pri prevozih blaga po železnici je prioriteta, po kateri se prevažajo blago (prevoz pšenice iz luk, umetnih gnojil, premoga in drugo). Poleg tega mora železnica prevažati ogromno drugega tovora, saj je v desetih mesecih letošnjega leta samo za nas pripeljala 45.138 voz in odpeljala 13.609 voz raznega blaga, skupno torej 58.747 vagonov.

Večje težave so zadnji čas prav pri odpremi blaga, čeprav predložimo železnici mesečni perspektivni plan prevoza in plan za dva dni naprej, vagona pa naročamo

za odpremo po serijah voz in odpremi postajah sporazumno z železnico le en dan vnaprej. Torej upoštevamo pri svojem delu vse predpise, toda železnica nam kljub zagotovitvi Skupnosti jugoslovanskih železnic v Ljubljani še vedno ne odobrava naročenih vozov za naslednji dan v celoti. S tem pa nam seveda povzroča težave in stroške. Vedeti moramo, da zaradi hitrejšega nakladanja naš prometni oddelek dostavlja vagona na nakladalno mesta že v nočnih urah, tako da lahko začnemo nakladati takoj ob pol šestih uri zjutraj, kar pa je pri naknadnih odobritvah vagonov, ob osmi uri zjutraj nemogoče. Posledica tega je, da prazen vagon stoji po več ur, ker zaradi preobremenjenosti promet naknadno odobrenega voza ne more takoj dostaviti na nakladalno mesto, posebno še, če je treba vagon nakladati na več nakladalnih mestih v železnici. Vagon pa bi bil lahko pravočasno naložen, če bi železnica odobrila vse vagona že dan pred nakladanjem, torej okrog 13. ure za naslednji dan. S takim ravnanjem povzroča železnica težave sebi in nam.

Zaradi pomanjkanja železniških voz železnica priporoča tudi nedeljsko nakladanje. Tudi v železnici smo 10. novembra organizirali nedeljsko nakladanje in na postaji Jesenice naročili potrebno število voz. Moram takoj poudariti, da železnica za nedeljo ni odobrila nobenega zaprtega voza, češ da jih nismo planirali dva dni vnaprej. Ker pa v soboto vagoni niso prispeli pravočasno, temveč šele ponoči na nedeljo, smo le-te naložili v nedeljo. V železnici pa je bilo nekaj izpraznjenih vagonov, v katerih smo ta dan dobili apno. Po odobritvi postaje Jesenice smo naložili tudi te ki so tako naloženi že zvečer zapustili železarno, namesto da bi prazni čakali do ponedeljka. Zato ni prav, da je železnica v ponedeljek dobila na ta račun manj voz, saj je hitrejši obtekanje vagonov predvsem koristen za železnico samo.

Izgovor železnice, da nam vagonov ne odobri zaradi prekomernega zadrževanja voz pri razkladanju, ni utemeljen. Železnica je namreč letos v desetih mesecih prekoračila po tarifi določene dostavne roke kar v 823 primerih. Ali je potem čudno, če pride do težav pri razkladanju in če vagoni zapadejo v stojnino? Prav tak je primer tudi pri razkladanju apna. Zaradi pomanjkanja vagonov že dobavitelj ne do-

bi redno zadostnega števila voz in v železarno potem prihaja po pet ali več vagonov apna naenkrat, ki jih ni mogoče razložiti, ker nimamo za to potrebnih skladišč. Če bi apno prihajalo točno po dogovoru, torej trije vagoni dnevno, bi bilo tudi pravočasno razloženo. Prav zaradi tega smo začeli dobavljati apno v lastnih kontenerjih, čeprav plačujemo za 104% višjo tovarnino. Dokaz, da težave izvirajo predvsem od železnice je, da smo rude dobivali dnevno po dve garnituri voz in pri tem sploh ni prišlo do stojnin, ker so bili vsi vozovi pravočasno in celo predčasno razloženi. Težave pri razkladanju so torej v glavnem posledica neradne dostave in zato ni prav, da je železnica zaradi tega prikrajšana pri redni

dostavi praznih vozov za nakladanje.

Seveda tudi sami še delamo napake in nepravilnosti. Skrajni čas je namreč, da zgradimo prepotrebno skladišče za apno, ker je prevoz apna v kontenerjih ekonomsko neutemeljen. Zaradi pomanjkanja vagonov bomo morali tudi sami organizirati popoldansko in nedeljsko nakladanje v cevarni, elektrodnem oddelku in v zavijalnici. Tudi odprema blaga naj bo bolj enakomerna ves mesec. Zakaj je odprema močno povečana prav zadnje dni v mesecu? V ponazoritev naj navedem, da smo zadnje štiri dni v oktobru potrebovali na Jesenicah in na Javorniku 114 zaprtih vagonov, skupaj kar 297. To

(nadalj. na 8. strani)

Korak naprej

(nadalj. s 4 strani)

in avtorstva tehničnih izboljšav organsko vključi v naš gospodarski napredek. Današnje stanje, 50 do 70 izboljševalnih predlogov na leto, pomeni, da nekaj ni v redu. Definicija je enostavna in sicer: ne znamo, ne moremo, nočemo ali ne smemo. V tako velikem kolektivu kot je naš, bi morali imeti letno najmanj 500 izboljševalnih predlogov in do 10 izumov.

S skupnimi naporami bomo morali opraviti zelo veliko delo na tem področju, če hočemo izumiteljsko dejavnost dvigniti na raven, ki jo zahtevata naša družbena ureditev in potrebe gospodarstva. V okviru statuta bi morali že sedaj razmisliti o naslednjih popravkih in ukrepih:

— Organizirati moramo biro za izume in tehnične izboljšave z odgovarjajočim kadrom, ki bo sposoben voditi to dejavnost v tehničnem, pravnem, operativnem in ekonomskem smislu. Sedanja služba ne odgovarja, ker predstavlja samo administrativno telo. Stalna komisija CDS pa je v glavnem odvisna od točnosti podatkov posameznih obratovodij, grupnih vodij in knjigovodstev.

— Izdelati je treba nov pravilnik, ki bo vseboval točna določila o vseh pravicah in dolžnostih avtorja kot ekonomske enote, ter določeval celoten postopek od ideje do realizacije. Prav tako je treba določiti roke izde-

lavé projekta in način financiranja.

— Določiti je treba novo odškodninsko lestvico (sedanjo lestvico nagrajevanja). Besedo nagrajevanje moramo črtati iz vseh pravilnikov in določil. Nagrado dobimo samo za pridno in požrtvovalno delo. Izumi in tehnične izboljšave pa predstavljajo za gospodarsko organizacijo določen kapital oziroma osnovno sredstvo. Zaradi tega se za take izboljšave plačujejo le zakonito določene odškodnine. Nova odškodninska lestvica pa bo morala biti stimulatивnejša od dosedanje. Morali se bomo približati tipski lestvici o odškodninah, ki so jo obravnavala in potrdila vsa društva DIATI v Jugoslaviji.

— Točneje je treba določiti, katero delovno mesto v železnici lahko zahteva odškodnino za tehnične izboljšave in katero ne. Prav tako je treba točno določiti, kaj je izum in kaj je tehnična izboljšava oziroma kaj to ni. Do danes smo marsikatero tehnično izboljšavo zanemarili, kot izum.

— Poleg pripadajočih odškodnin bi morali uvesti tudi podelitev diplom in sicer I., II. in III. stopnje. Stopnja bi bila odvisna od višine ekonomskega učinka. Diplome bi podeljevali po rangu z določenim ceremonialom.

— S posebnimi določili moramo utrditi in uveljaviti notranje in zunanje razpise za rešitev tehničnih problemov.

Niko Bernard

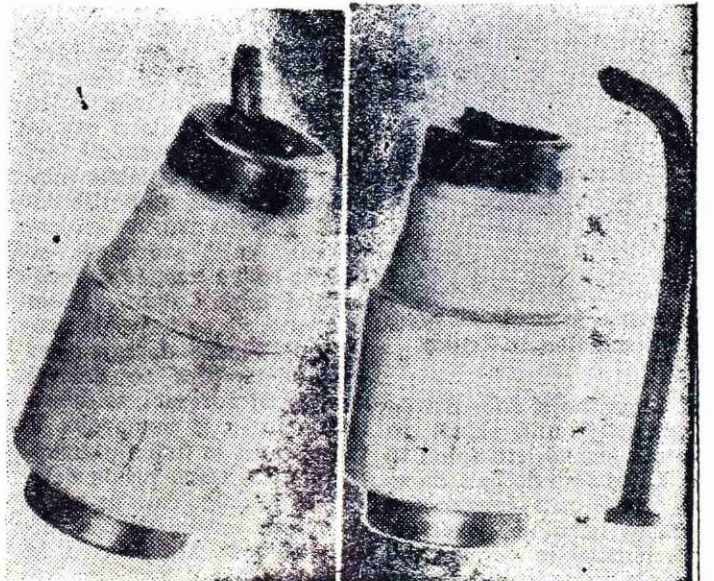
Ne tako, tovariši!

Menda slika nazorno kaže, kaj se ne bi smelo dogajati na naših žerjavih ali pa še kje drugje v železnici. Ta primer, ki je bil pri kontroli odkrit na 8-tonskem žerjavu št. 1 v livni jami jeklarne, kaže višek smisla in odgovornosti za pravilno in varno obratovanje naprave.

V pregorelo varovalko 60 A za elektromotor, ki poganja most tega žerjava, je žerjavovodja vtaknil 3,5 mm debel žebelj, ki naj bi nadomestil varovalke in ščitil elektromotor pred okvaro. Originalna in duhovita zamisel.

to, da lahko nastane v kabini požar, da se lahko on sam ali pa sotovariša na izmenah ponesrečita? Verjetno ne, ker drugače ne bi tega nikoli storil.

Seveda bodo na tak način še žerjavi po nepotrebnem izven obratovanja, naraščali

Ali ni ta žerjavovodja, ki je na opravljenem tečaju slišal o najstrožji prepovedi premoščevanja varovalk, pomislil na to, da s takim posegom v varnostne elemente lahko v trenutku povzroči ogromno škode s tem, da se poškoduje elektromotor in napeljava, katerega popravilo stane lahko 300 do 400 tisoč dinarjev? Ali ni pomislil na

bodo proizvodni oziroma vzdrževalni stroški in nesreče. Ta primer lahko smatram kot skrajno neodgovoren osebni odnos do imovine in sodelavcev, ki ga je treba obravnavati zelo strogo, da bi preprečili podobne primere. Upamo, da naši elektrovzdrževalci pri nadaljnjih pregledih ne bodo več naleteli na take primere.

T. S.

Letna konferenca mladih že

(Nadaljevanje s 1. strani)

dohodkov, skratka, možnosti za prejemanje večjih osebnih dohodkov, ki so pogojeni z večjo delovno zahtevnostjo narekujejo tudi večjo materialno odgovornost. Kolektiv se mora truditi, da bi pravilno vrednotil individualno delo in tako prišel do pravih nagradnih kriterijev. V skladu s tem ima vsak strokovnjak idealne pogoje, da veliko bolje zasluži kot fizični delavec, kar je tu-

di pravilno, saj je njegovo delo mnogo bolj zahtevno in odgovorno. Nelogično pa je, če ni temu primerno zaostrena tudi materialna odgovornost za napake in škodo; ki jo strokovnjak napravi z nestrokovno ali nevestno opravljenim delom. Zato bi kolektiv moral uzakoniti ne samo tisto, kar je strokovnjakom v prid, temveč bi se kolektiv moral zavarovati tudi pred njihovo eventualno nestrokovnostjo in nevestnostjo.

STANE ŽIVEC

O vplivu mladine na gospodarjenje

Tovariš predsednik je v poročilu med drugim omenil tudi gospodarsko problematiko v železarni. Povedal je, da se je dohodek in s tem gospodarski položaj zelo poslabšal. Na to poslabšanje in zmanjšanje dohodka skoraj za četrtino so vplivali predvsem zunanji vzroki, kot so povečanje stroškov materiala, prevoz in pa poslabšanje nekaterih instrumentov. Za-

seglji planirane proizvodnje. Ponekod se je v obratih produktivnost celo zmanjšala, namesto da bi se povečala. Povečala pa se je poraba nekaterih materialov in pa energije na tono, kar ne vpliva dobro na proizvodnjo in kar bo treba popraviti.

Ugotavljamo tudi, da osebni dohodki delavcev ne rastejo tako hitro kot pa življenjski stroški, zato moramo nujno napeti vse sile, da to popravimo, toda kako? Na zunanje vzroke mladina, kot je že dejal tovariš predsednik, ne more dosti vplivati, lahko pa vplivamo na znotraj — vsak na svojem delovnem mestu in v svojem obratu. Vsak mladinec bi moral skrbeti za gospodarjenje lastnega obrata in podjetja. Moral bi se zanimati, kje nastanejo stroški, kje lahko gospodarske stroške znižamo in povečamo dohodek. Ena petina zaposlenih delavcev v železarni je mladine, to se pravi, da tudi mladina lahko bistveno vpliva na proizvodnjo. Poleg pazljivega ravnanja z osnovnimi sredstvi, vestnosti pri delu in pazljivosti lahko mladina vpliva tudi na boljše odnose v kolektivu, v svojem obratu, kajti storilnost se poveča tudi s tem, če so medsebojni odnosi dobri. Vsem je znano, da so največje proizvodne uspehe dosegle prav tiste enote, kjer so delavci med seboj povezani, se dobro razumejo in si pomagajo. V teh obratih je tudi fluktuacija manjša, vemo pa da delavec, ki je dolgo časa na enem delovnem mestu, doseže večjo storilnost, kot delavec, ki stalno menja delovno mesto. Tudi na to fluktuacijo bi mladina lahko vplivala. Mladinci bi se morali bolj zanimati za dogajanje okoli sebe in v obratu. Morali bi se pogovoriti o delu, o svojih izkušnjah, o problemih obrata in podjetja. Z zanimanjem za gospodarjenje in poznavanjem položajev v obratu, bo vsak mladinec lažje delal na svojem delovnem mestu, ker bo vedel zakaj tako in kako

lahko še kaj izboljša. Če bo mlad delavec seznanjen z gospodarjenjem, bo lahko tudi v samoupravnih organih enakopravno sodeloval. Na gospodarsko-političnih organizacijah je bilo med drugim tudi poudarjena nujnost racionalizatorstva. Mislim, da bi se prav na tem polju lahko pomerili tudi mladinci.

Spregovorila bi še o KMP, ki je bil pri mladinskem komiteju ustanovljen prav z namenom, da bi se mladinci, ki se zanimajo za gospodarjenje in proizvodnjo sestajali in obravnavali probleme podjetja. KMP pa se je do sedaj omejil v glavnem na predavanja, za katere se mladina ni preveč zanimala in izlete, od katerih ni imela ne tovarna in ne komite nobene koristi. V KMP bi morali vključiti predvsem strokovnjake, ki bi lahko povedali marsikaj zanimivega in seznanili s tem še ostale. V klubu bi se lahko pogovarjali o družbenem planu, o uspehih gospodarjenja,

o investicijah, o osebnih dohodkih, o uspehih in neuspehih posameznih obratov in se potem lahko poglobljali tudi v vzroke zakaj tako in kako bi morda šlo drugače. Tudi če klub ni bil tako številčen, mislim, da bi pomenil vseeno lahko lep uspeh, saj bi lahko prav ta klub na svojih sestankih vzgajal mlade samoupravljavce in zavestne delavce. Naloga kluba bi bila tudi v tem, da sodeluje s klubom jeseniških študentov, s katerim sedaj praktično nimamo mnogo povezave. Študentje so naši bodoči strokovnjaki in zato bi jih morali seznanjati že sedaj tudi s proizvodnjo in problemi železarne. Prepričan sem, da bi medsebojno sodelovanje ter sodelovanje s klubom jeseniških študentov in dijaki srednjih tehničnih šol prineslo precej obojestranskih koristi. Tudi sodelovanje v KMP bi v marsičem koristilo mladincem in pa tudi gospodarjenju v podjetju.

Inž. MATEVŽ HAFNER

Klub mladih proizvajalcev bo treba reorganizirati

Rad bi povedal nekaj svojih misli k razpravi tovarniškega komiteja, o delu kluba mladih proizvajalcev. O tem sem že govoril na konferenci pred dvema letoma, vendar mislim, da se ne bi smeli jeziti zaradi nedelavnosti tega kluba. Smatram, da bi morali klub mladih proizvajalcev postaviti na drugačno osnovo.

Menim tudi, da en sam klub mladih proizvajalcev predstavlja preveliko in preveč okorno organizacijo. Po drugi strani ne bi kazalo klub mladih proizvajalcev razbijati, oziroma drobiti na posamezne EE, toda novemu komiteju ZMS bi predlagal, da razmisli o naslednji organizaciji kluba mladih proizvajalcev.

V našem podjetju bi lahko ustanovili štiri klube mladih proizvajalcev in to enega za topilnice, enega za valjarne, enega za strojno energetske obrate in enega za predelovalne obrate. Vendar bi morali ti klubi imeti enega skupnega predsednika in skupen odbor. Predsednik bi bil hkrati tudi član TK ZMS. Morda bi imeli v tem skupnem odboru še tajnika. S takšno reorganizacijo bi morda dosegli, da bi imeli večji interes za posamezne panoge in tudi obravnavanje problemov bi bilo lažje, ker so zelo podobni. Morda bi bilo koristno, če bi v vsakem takšnem klubu sodeloval tudi po en strokovnjak (asistent) prav tako tudi v skupnem odboru, sodeloval nekdo iz vodstva tovarne.

Naloga kluba so tako obsežne, da jih ne bi mogel podrobneje obravnavati, toda

vključiti tudi tiste mladince iz naše poklicne šole, ki v obratih že praktično delajo, tako bi ustvarili povezavo med šolo in že omenjenimi mladinci. Smatram tudi, da bi sodelovanje mladincev za časa njihovega šolanja in vzgoje, ter strokovnega usposabljanja pokazala dobre rezultate. Tudi naše racionalizatorstvo je vse prej kot na višini. Racionalizatorski predlogi, ki bi jih dobili od mladincev preko KMP bi jih morali v vodstvu podjetja še posebej obravnavati in biti nanje pozorni.

TOMISLAV OVEN

Nedeljsko razvedrilo vzdrževalcev z eno

Rad bi na kratko opisal težave v vzdrževalnih obratih. V mislih imam nadurno delo, brez katerega si ne moremo zamisliti rednega in dobrega vzdrževanja naprav v proizvodnih obratih. Razumljivo je, da je predvsem v zastarelih obratih potrebna dobra organizacija vzdrževanja. Vzdrževalci morajo vložiti veliko truda ter svoje delo opraviti vestno in požrtvovalno, ker proizvodni obrati obratujejo ves teden in nam za popravila ostane le nedelja. Razumljivo je, da si tudi vzdrževalci po napornem delu v tovarni želijo v nedeljah počitka ali izletov v naravo, toda vse to so zaenkrat samo želje, kajti zaradi prevelikega obsega dela in majhnega normativna delovne sile skoraj

Klub mladih proizvajalcev, ki bi jih ustanovili posameznih grup, pa bi morali tesno sodelovati z I. om. DIT bi mladince iz klubov vabil tudi na predavanja in izlete organizirane s strani podjetja. To je nekaj predlogov s katerimi bi lahko klub mladih proizvajalcev v našem kolektivu imel petino mladincev, ki bi se morate dobro zavedati, da bodočnost železarskega kolektiva leži v naših rokah. Zavedati se morate, da rekonstrukcija naše železarske proizvodnje namenjena prav mlad

ne poznamo delje, pa tudi med tednom pogosto gaja, da moramo delati po in več ur. Ti letni monti so planirani na kratke čase in če hočemo, da pr

ALISI ENVER

Mladinci pogrešaj

Zelo malo mladincev so prišli na Lenice iz njih krajev saj zaradi ravnih lepot, spak so šli zato, da bi imeli več zili in zato, ker so na njih delovnih mestih v Beogradu ali nekdoniji

Konferenco je pozdravil predstavnik mladine iz Zenice

radi zmanjšanja dohodka so se zmanjšali tudi skladi in sicer jih lansko leto sploh ni bilo. Letos smo dosegli, da so plafonirane cene železarskim izdelkom nekoliko povečane. Z revalorizacijo se je tudi povečala amortizacija. S tem se je gospodarski položaj podjetja nekoliko izboljšal oziroma popravil, vendar pa še vedno in dovolj. Kljub temu, da smo finančno dosegli letos dobre rezultate, se pa v 9-mesečnem poročilu vidi, da je skladov samo 77 milijonov dinarjev, kar je za železarno praktično skoraj nič.

Ugotavljamo, da so finančni uspehi dobri, nismo pa do-

Delovno predsedstvo na redni letni konferenci Tovarniškega komiteja ZMS

železarjev

adnih proizvajalcev ustanovili po porup, pa bi mo- sodevati z DIT- i mladince iz teh vil tudi na svoja in jih seznanjal ki jih organizira. j plogov s ka- ahko poživili delo diih proizvajalcev. kolativu imamo diih tudi in prav te doro zavedati, nost železarskega ži naših ramah. e nrate, da je bija še železarne pravam mladim.

Seveda se borimo tudi za odgovarjajoči ekonomski uspeh tovarne, hkrati pa za povišanje standarda, ker je to tudi naš cilj. Razumeti morate, da ne povečujemo proizvodnje samo zaradi proizvodnje, ampak zato, da bi izboljšali standard in da bi olajšali življenjske pogoje. Če bomo tudi v prihodnje delali v tej smeri, potem bo prav klub mladih proizvajalcev lahko veliko napravil in ne bo se nam treba bati prihodnosti, ker vemo, da bomo le na tak način lahko prišli do zaželjenih uspehov.

že naša moralna obveznost, ki smo jo doslej zelo uspešno izpolnjevali.

Prav sedaj v mnogih kolektivih razpravljajo o uvedbi 42-urnega delovnega tedna. Mislim, da bomo morali tudi v naši železarni posvetiti vso pozornost členu nove ustave, ki obravnava uvedbo skrajšanega delovnega časa, kajti vprašanje je, kako bomo v bodoče opravili redno delovno obveznost v 42 urah, ko pa celo pri 48-urnem delovniku ne zmoremo svojih nalog pri vzdrževanju opravi brez nadurnega dela.

Če bomo hoteli tudi to nalogo uspešno opraviti, potem bo potrebna temeljita analiza in reorganizacija vzdrževanja v železarni. Menim, da bo prav pri tej razpravi morala aktivno sodelovati tudi mladinska organizacija. Zavedamo se, da nas čakajo velike naloge, ki pa jih bomo lahko rešili s trdno voljo ter sodelovanjem ostalih družbeno političnih organizacij in organov delavskega samoupravljanja v podjetju.

Skupina udeležencev letošnje konference med odmorom pred Delavskim domom.

vedrilo zenkrat le želja

o nedje, pa tudi m spogosto do- oran delati po 12 . Tu letni re- lanimi na kratek hoče, da proiz-

vodnim obratom omogočimo delo, potem jih moramo opraviti z nadurnim delom. Če hočemo izpolniti vse obveznosti do družbe, potem je nedeljsko in nadurno delo

idnci iz samskih domov ršajo razvedrilo

o je mladincev, ki ta Jesnice iz juž- san zaradi nato, opak so pri- a bi m več zaslu-), keso na prejš- nih mestih v Bosni ali nekdoniji ži-

veli v zelo težkih pogojih. To pomeni, da so bili prisiljeni priti na Jesenice. Mladinci, ki pridejo iz drugih krajev niso preveč zahtevni in ne potrebujejo veliko. Opazil sem, da so mnogi mladinci iz južnih krajev zaposleni v glavnem na težjih delovnih mestih, kjer je dovolj prahu in kjer zaslužek ni velik. Tako ne morejo biti zadovoljni niti ne morejo pomagati domačim v svojih krajih. Seveda je precej takšnih mladincev, ki so se precej naučili v raznih šolah in so odšli spet nazaj v Bosno in tam pomagajo s svojim delom.

Mladi ljudje, ki živimo v samskih domovih na Jesenicah skoraj ne poznamo razvedrila. Tudi Zveza komunistov in ostale organizacije posvečajo premalo pozornosti tem mladincem. Zelo redki so mladinci, ki bi razen delovnega mesta in sobe v samskem domu poznali še kaj drugega. V glavnem spijo ali pa gredo zvečer v kino. Sicer pa nimajo primer- nih prostorov, kjer bi se lahko zabavali. So tudi taki, ki bi radi obiskovali razne šole, toda največji problem je v tem, da se ne morejo naučiti slovenskega jezika. Rad bi opozoril vse zainteresirane organizacije na Jeseni-

cah, da poizkušajo ustvariti pogoje, da bi na Jesenicah imeli šolo v kateri bi poučevali v srbohrvatskem jeziku. Vedeti moramo namreč, da je veliko mladincev, ki imajo komaj 7 razredov osnovne šole, želijo pa se šolati naprej, vendar jim to v sedanjih pogojih ni mogoče.

Sekretar tovarniškega komiteja ZMS je v svojem poročilu opozoril na aktivnost mladih pri razpravi o novem statutu podjetja.

Iz razprave sekretarja Okrajnega komiteja ZMS

Dane Rinc, sekretar OK ZMS je pozitivno ocenil težnje mladih proizvajalcev po povečanju produktivnosti dela. Pri tem pa je opozoril na napačno pojmovanje produktivnosti dela. Nekateri smatrajo, je dejal tov. Rinc, da je to vprašanje samo stvar neke ostrejšje delovne discipline drugi pa spet hočejo celo postaviti nekakšno policijsko službo ob ljudeh na delovnih mestih z nalogo, da bi jih nadzorovali, da bodo ljudje stalno delali ter da bodo točno prihajali na delo in odhajali z dela itd. Drugod spet menijo, da je vprašanje produktivnosti dela sa-

mo stvar tehničnih izboljšav ter investiranja novih modernejših strojev itd. To vprašanje ne moremo pojmovati tako ozko, saj je zelo zahtevno. Morali bi upoštevati vse faktorje, ki neposredno vplivajo na dvig storilnosti dela. Predvsem v prvi vrsti je investiranje in osnovna sredstva, večji naporji za izboljšanje organizacije dela ter organizacije tehnološkega procesa, kakor tudi vzpodbudnejša delitev dohodka in predvsem osebnega dohodka, itd.

Akcija za dvig produktivnosti dela, mora biti osnovna akcija ZM v prihodnjem obdobju. Določene napore bomo morali vložiti na področju rekreacije. Mladi ljudje morajo dejansko začeti razpravljati in razmišljati o vprašanju proizvodnje in produktivnosti. Potrebni so tudi konkretni ukrepi, ne pa samo ugotavljanje posameznih problemov ter sprejemanje referacij ter načel, kako je treba posamezne stvari reševati, konkretno pa ne bi ničesar dosegli in sprejeli za izboljšanje sedanjega stanja. Tudi klub mladih proizvajalcev bo moral veliko več napraviti in ne samo razpravljati o oblikah dela.

Opozoril bi tudi, da ideološkega dela in idejnih problemov ne kaže iskati izven podjetja, v kolikor ti problemi niso izven proizvodnje. Idejni problemi nastajajo in se vsakodnevno porajajo v proizvodnji sami, v našem sistemu delitve dohodka, v izobraževanju, vzgojnem delu itd. Ta idejni problem, do katerega je prišlo v našem sistemu delitve osebnega dohodka, je pravzaprav zapo-

stavljanje mladincev pri delitvi osebnega dohodka. Mislim, da je to idejni problem o katerem naj bi razpravljale naše ideološke komisije, naši komiteji ZMS itd. Delitev po delu je v sedanji razvojni dobi našega gospodarstva nujna, vendar pa s tem še ni rečeno, da je ta sistem delitve po delu najbolj pravilen. Treba je upoštevati marsikatero pogoje, kot npr. pogoje dela, dodeljevanje faktorjev tržišča na sistem in delitev po delu, vprašanje delovne sile itd. Predvsem mislimo povedati organizacijam v nekaterih podjetjih, ki težko dobijo delavce za težko fizično delo za zaslužek 10.000 dinarjev na mesec, da bo treba nekatera težja delovna mesta, ki ne zahtevajo visoke strokovne izobrazbe, boljše nagradjevati. Skratka upoštevati je treba razne faktorje socialne narave, pa tudi potrebe posameznikov, ki v vse večji meri težijo k temu, da bi čimprej prišli na sistem delitve po potrebah, ker bomo šele potem lahko govorili o pravilni delitvi.

Na koncu svoje razprave je tov. Rinc opozoril še na naloge, ki so predvidene za prihodnje leto. Opozoril je predvsem na dvig produktivnosti ter na vprašanje izboljšanja sistema izobraževanja delavcev na izdelavo statotov ter plana. Opozoril je tudi na sedemletni plan razvoja, kjer se je treba boriti za to, da bodo investicije usmerjene v objekte družbenega standarda. Enakovredno bo treba pri naših programih obravnavati važnejše investicije za kadre, kajti tudi to je po mnenju tov. Rinca investicija v proizvodnjo in produktivnost dela.

PRIHODNJA ŠTEVILKA
»ZELEZARJA« BO IZŠLA
ZA DAN REPUBLIKE

Izboljšajmo stanje v samskih objektih

Na 15. redni seji je DS EE gostinske enote »Železara« med drugim podrobno obravnaval problematiko samskih domov in naselij z namenom, da bi hitro odpravili vse tiste pomanjkljivosti, ki jih lahko rešimo z dosegljivimi sredstvi in skladno z družbenimi normami. Vložena sredstva bi morala dati boljše rezultate, če jih ne bodo tudi v bodoče spremljale razne subjektivne slabosti stanovalcev.

V naših samskih domovih in samskih barakah imamo prostora za 839 samskih delavcev (438 domovi, 401 baraka). V teh stanovanjskih objektih prebiva 779 članov našega kolektiva, od tega 639 samcev in 140 poročenih delavcev, katerih družine niso v naši občini. K temu moramo prišteti še 64 družin, ki zavzemajo v lesenih barakah

smo imeli jasne perspektive, ali naj gradimo koncentriran tip samskih domov ali posebne sobe garsonjere v družinskih blokih, tako da so vse v eni etaži. Dosledno bomo morali vztrajati na tem, da bomo del sklada za stanovanjsko izgradnjo uporabili za gradnjo solidnih samskih stanovanj.

Če pogledamo življenje v

udejstevajo v kulturnem, političnem in športnem življenju. Zato bomo morali razmisliti, kaj bo treba ukreniti, da bi popestrili življenje teh samskih delavcev in jih vključili kot enakopravne sodelavce v družbeno in kulturno življenje. Morda bi morali za reševanje tega problema pridobiti socialnega delavca, ki bi pomagal koristno uporabiti preostali del prostega časa. Stanovalci samskih domov bi se počutili bolj domače in izgubili vtis, da so tuji.

Klub številnim razpravam o tem problemu in prizadevanjem družbe za izboljšanje

da bi aktualne primere tekoče in dosledno reševali. Tem organom je treba posredovati obstoječe dokumentirane ugotovitve.

6. Čimprej je treba odstraniti barake in zgraditi nov objekt za samce. DS EE priporoča organom podjetja, da v prihodnje določen del sklada za stanovanjsko izgradnjo porabimo za gradnjo samskih stanovanj.

7. Upravniki naj skupaj z abonentsko - stanovanjskimi odbori razmišljajo o izdelavi

programa družbenega življenja, s katerim bi zainteresirali vse stanovalce, da bi postali družbeno aktivni v okolju naših občanov.

Napredovali pa ne bomo brez sodelovanja odgovornih činiteljev v podjetju. Sklepi in priporočila bodo uspešna le, če ne bo subjektivnih slabosti, ki so tudi na danes obravnavanem področju ena od občutnih ovir za večje uspehe v družbenem življenju stanovalcev naših samskih objektov.

Jože Frece

Začeli so s polaganjem prvega tira za nov razširjeni kolodvor

K novi elektropeči bo izpod Sava žerjava izpeljan nov normalni tir. Nov tir je potreben zato, da bodo lahko k elektropeči dovažali vložek v velikih »koših«, na vozovih z lastnim elektropogonom. Da bodo novi tir lahko položili bo treba vzhodno od jeklarne odstraniti skladišče goriv in maziv. V ta namen že gradijo novo skladišče za maziva na haldi, z gradnjo skladišča za gorivo pa bodo v kratkem začeli. Tam, kjer bo stalo novo skladišče, imamo še vedno tir, ki je speljan do delavnice za popravilo normalnotirnih voz. Sedanja izpeljava tira je nemogoča, saj je ta grajen v loku 450 in ne morejo po njem voziti vse lokomotive. Zato so že začeli s polaganjem novega tira iz vzhodne strani, do vozovne delavnice, ki bo speljan v liniji novega normalnotirnega ranžirnega kolodvora v fužinah. Zaradi urejanja novega

prostora za pripravo vložka SM peči na haldi, bodo tudi vozovno delavnico že prihodnje leto prestavili na skrajni desni rob halde. Tam bodo pod eno streho vse delavnice prometnega oddelka. Novi tir, ki ga sedaj gradijo delavci progovzdrževalne službe, bo takrat na zahodni strani povezan z novim kolodvorom, ki bo zaradi svoje dolžine omogočal, da bosta uvozni in izvozni vlak lahko stala vsak na svojem tiru.

BB

ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega očeta

MIHAELA ANTONICA

se najlepše zahvaljujemo vsem prijateljem in znancem za izražena sožalja, darove vence in cvetje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo primariju dr. Hafnerju, primariju dr. Brandstetterju, vsemu strežnemu osebju kirurškega in internega oddelka kot tudi ravnatelju Doma »dr. Franceta Berglja« tov. Sokliču in strežnemu osebju za požrtvovalno in nesebično pomoč v času njegove dolgotrajne in težke bolezni.

Prisrčna zahvala pevcem in lastnikom motornih vozil za spremstvo na njegovi zadnji poti.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Zalujoči: žena Julka, hčerki Julči in Elica ter sin Janez z družinami.

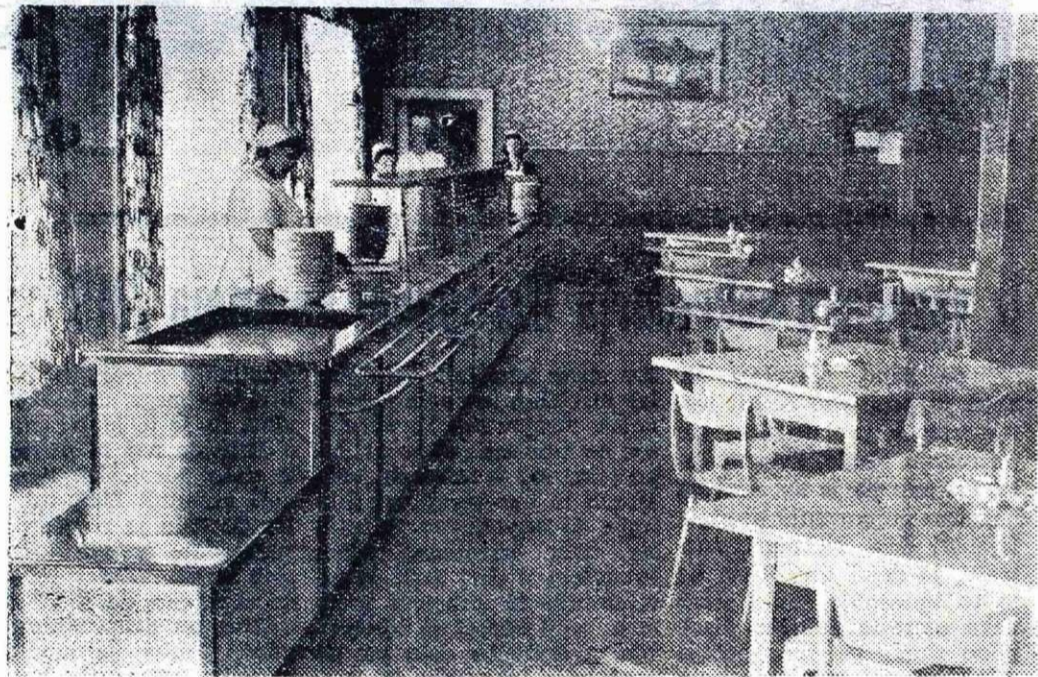
O dovozu surovin in odvozu blaga po železnici

(Nadaljevanje s 5. strani)

neskladnost opazamo posebno pri odpremi blaga na Javorniku. Zato se ne smemo čuditi, če nam železnica ne dostavi vseh naročenih vagonov za nakladanje. Taka neenakomerna odprema se nam zato maščuje in če bomo s to prakso nadaljevali, ne vem, če bomo lahko letos odpremili vse blago.

Prav zaradi teh nepravilnosti smo delno tudi sami krivi za težave, ki nastajajo pri odpremi. Želimo pa, da bi ŽTP Ljubljana upoštevalo naše težave in nam vse naročene vagone za odpremo tudi odobrilo že en dan prej, ker bo le tako odstranjena marsikatera težava in bo tudi obtek voz hitrejši. Vsi vagoni bodo namreč lahko pravočasno dostavljeni in pravočasno naloženi.

Peter Gasar

104 stanovanjske enote. Ta problem bo morala obravnavati ne le stanovanjska komisija, temveč vse družbeno politične sile tako v podjetju kot v občinski skupščini.

Stanovanjski fond v vseh lesenih barakah je zelo slab ter popravila zahtevajo precejšnjo finančna sredstva, ki jih ne krijejo redni dohodki od stanarine (1194 dinarjev za ležišče). Že ob prevzemu ti stanovanjski objekti niso odgovarjali za samska ali družinska stanovanja, zato lahko rečemo, da smo mnogo premalo storili za izboljšanje družbenega standarda teh stanovanj. Ker smo stanovanja nujno rabili, smo bili prisiljeni prevzeti te objekte od železarn Nikšič in Skopje.

Ko ugotavljamo, kako smo gradili oziroma prevzemali razne stanovanjske objekte, hitro ugotovimo, da ni bila vse le krivda v pomanjkanju stanovanjskih sredstev, temveč tudi v nesistematičnem reševanju tega problema. Stališča, kakšna naj pravzaprav bodo samska stanovanja, ki smo jih občasno sicer gradili, niso bila razčiščena in še danes nimamo dolgoročnejših planov gradnje. Vzrok temu je prav gotovo v tem, ker tega problema nismo smatrali za tako važnega, pa tudi v tem, da do nedavnega ni

samskih domovih in naselij, potem ugotovimo, da se posamezniki pogosto zaposlijo pri kmetovalcih v bližnji okolici, da bi tako zmanjšali težave s prehrano in stanovanjem. Vendar ne za dolgo ter se običajno zopet zaposlijo v podjetju za samsko stanovanje, ki so da prej odpravili. Imamo pa v samskih objektih stanovalce, ki že dolgo vrsto let prebivajo v teh stanovanjih in sicer: do 1 leta — 263, do 2 let — 207, do 3 let — 133, 4 leta in več — 176 stanovalcev. Te ugotovitve so še bolj razveseljive, če jih primerjamo z delovno dobo teh stanovalcev v železarni: do 1 leta je zaposlenih v našem podjetju 215 stanovalcev, od 1 do 3 let 254, od 4 do 6 let 147, od 7 do 9 let 82, od 10 do 20 let 78, od 21 do 30 let dva in nad 30 let en stanovalec.

Prvi vtis in uspešen začetek sta odločilnega pomena za novega delavca. Zato je zelo važno, da bolj skrbimo za to, kako bo na delavca ta sprejem vplival, od katerem mu običajno določimo tudi stanovanje ter menzo.

Stanovalci samskih objektov živijo v prostem času drugače kot tisti naši sodelavci, ki imajo družine, h katerim se vračajo po opravljenem delu, ali tisti, ki se

stanovanjskih ter prehrabnih pogojev se še vedno najdejo v samskih domovih sodelavci, ki ne upoštevajo osnovnih predpisov družbenega življenja.

Po izčrpnih razpravi je DS EE gostinske enote sprejel določena priporočila in sklepe:

1. Pravico do kakršnihkoli uslug s strani naše enote izgubi tisti, ki povzroči materialno škodo in grobo krši določila hišnega reda v samskih objektih ter menzah.

2. Sprejemni urad naj poudari kriterij za sprejem samcev, predvsem tistih, ki so že večkrat menjali podjetja ali bili odpušteni zaradi disciplinskega postopka. Pri uvajanju delavca naj bi v program vključili določila in način življenja v samskih domovih in menzah.

3. Potrdila kot akontacijo za hrano naj bi izdajali samo za prvi mesec ob nastopu službe in le proti podpisu obratovodje.

4. Kadrovske službi priporočamo, da zadolži socialnega delavca in referenta za rekreacijo, da se poglobita v življenje delavca v samskih stanovanjih z določeno nalogo in programom.

5. Upravi železarne priporočamo, naj se čimprej pogovori z upravo LM Jesenice,

Sedem koeficientov za notranji transport

V nekem kovinskem predelovalnem podjetju so pred kratkim izračunali čase, porabljene za vsako večjo operacijo. Ugotovili so, da so za notranji transport porabili dvakrat več časa kot za neko drugo najaktivnejšo operacijo.

Notranji transport mora biti v vsakem procesu učinkovita operacija. To lahko dosežemo v vsakem podjetju. Vodja procesa posreduje lahko podatke o porabljenem času na eni izmenih določene obrata. Le-te spremenimo v enostavne koeficiente, ki pokažejo, katera področja je treba v sistemu notranjega transporta modernizirati. Te koeficiente je sestavil J. R. Bright, direktor Industrial Management Center v Filadelfiji.

I. DELOVNA SILA V NOTRANJEM TRANSPORTU

Prvi koeficient se nanaša na velikost operacij notranjega transporta. Za to je treba najprej izračunati skupen zaslužek delavcev, zaposlenih na prenosu materiala. Razumljivo je, da veliko število delavcev dela na prenosu materiala samo občasno. V izračunu lahko prikažemo realni del njihovih zaslužkov. Skupno vsoto osebnih dohodkov v polnem ter delnem delovnem času, porabljenem za prenos materiala, delimo z vsoto osebnih dohodkov vseh zaposlenih v določenem procesu. Tako dobimo koeficient delovne sile, zaposlene na notranjem transportu, ki je v različnih podjetjih lahko zelo različen. V kovinsko-predelovalni industriji je koeficient 40% za delovno silo, zaposleno na notranjem transportu, zelo visok. Idealno bi moral znašati okrog 10 odstotkov.

Neko podjetje za izdelavo opreme za vrtnanje nafte je izračunalo ta koeficient. Na osnovi teh izračunov so izboljšali transport in samo pri odpremi ter pregledu šipkastega materiala prihranili v enem letu 18.000 dolarjev. Neko elektronsko združenje je ugotovilo, da je 56% vseh osebnih dohodkov izplačanih na račun notranjega transporta. Z odgovarjajočimi ukrepi pa so uspeli znižati ta odstotek na 25%.

II. IZGUBA DIREKTNE DELOVNE SILE V NOTRANJEM TRANSPORTU

Ali je potrebno, da visokokvalificirani delavci (v čisti proizvodnji) večino svojega časa porabijo za transport materiala? Če je tako, to pomeni, da transport in odprema nista urejena. Da bi lahko to ugotovili, ugotavljamo čas, ki so ga delavci porabili za notranji transport. Ugotovljeno število delimo s skupnim časom produktivne delovne sile. Če je rezultat 15%, je to opomin, da je produktivni čas, uporabljen za notranji transport, zelo visok.

III. PREMIK OPERACIJA

S III. koeficientom lahko operativni vodja ugotavlja odvečne transportne operacije v notranjem transportu. Ta pokazatelj dobimo, če delimo skupno število premičnih operacij s številom produktivnih operacij. Koliko operacij je potrebno, preden je nek predmet obdelan?

Delovno mesto je lahko mesto ključnega problema. Na delovnih mestih, kjer opravljamo vrsto operacij, imamo pogosto mnogo nepotrebnih, je pa še eno mesto, ki povzroča težave. To je za ključne mehanizacije produk-

cijskega tira. Občasnih zastojev ne smemo predvidevati. Le-ti nam lahko povzročajo nepotrebne kretnje.

Če ugotovimo rezultat 4:1, to pomeni, da je v delavnici, kljer opravljajo različna dela, stanje ugodno. Pri konvejerjskih sistemih uvajanja mehanizacije pretoka materiala pa moramo težiti za odnos 3:1.

IV. UČINEK PROIZVODNEGA CIKLUSA

Operativno vodstvo obrata mora vedeti, s kakšnim učinkom opravlja proizvodni sistem. Učinek proizvodnega ciklusa dobimo, če zberemo čase v ciklusu vseh produkcijskih operacij. Zbir teh časov delimo s časom celotnega produkcijskega sistema.

Zelo mnogo je faktorjev, ki povzročajo nizek učinek. Če se na nekem stroju delo kopiči, pomeni, da obstoja ozko grlo. Ali je možnost, da z vgrajitvijo dodatne opreme odpravimo to ozko grlo. Material morda kroži predaleč? Če je tako, bi morda manjše spremembe razporeda strojev rešile ta problem. Potovanje materiala se lahko zavleče tudi zaradi administracije.

V. IZKORISČANJE PROSTORA

Peti koeficient pokaže, če je zaprt prostor učinkovito izkoriščen. To dobimo, če prostornino nekega prostora delimo z dejansko prostornino izkoriščenega prostora. Naravno je, da morate stebre, stopnice in prostor pred vrati odšteti od iznosa potencialno izkoriščenega prostora.

Za trgovsko hišo je n. pr. 60% izkoriščenje prostora zelo dobro. Razumljivo je tudi, da je ta odstotek manjši, če so manjši tudi predmeti.

VI. IZKORISČANJE OPREME

Operativni vodja vedno želi vedeti, če so vsi stroji učinkoviti. Najlaže to ugotovimo s koeficientom izkoriščanja strojev, ki ga izračunamo tako, da stvarni učinek delimo s teoretično zmogljivostjo v časovnem pogledu. Posebno se moramo zanimati za najbolj pomembne stroje v proizvodnji. Za tiste, v katere so vložena velika investicijska sredstva in tiste, ki pomenijo ozko grlo. Čase moramo izračunati v enem dnevu, še bolj pa je v enem tednu.

VII. NEPRODUKTIVEN PROSTOR

Gre za površino tal, na katerem se odvija produkcija.

Najprej odredimo njeno velikost, odštejemo teoretični optimum neproduktivne površine in rezultat delimo z dejansko neproduktivno površino. V nekaterih obratih odpade na neizkoriščeno površino tal kar 40 odstotkov. Morda bo sodobna oprema za notranji transport omogočila ožjo površino za prehode. Ugotoviti moramo, ali je prehodni prostor pravilno lociran in koliko jih potrebujejo.

Opisanih sedem koeficientov nam lahko pokaže težavna mesta v obratih. Ko jih izračunamo, lahko uveljavimo racionalne posege za povečanje učinka.

(Po časopisu: Management Review)

Niko Bernard

POLJSKA — Poljske železarske surovce izdelale v letu 1962 skupaj 7,6 milijona ton surovega jekla. Pred kratkim je začela v eni izmed železarn na Poljskem obratovati prva naprava za kontinuirno vli-vanje z letno zmogljivostjo 120.000 ton odlitega jekla.

ITALIJA — Italijanski strokovnjaki za črno metalurgijo predvidevajo, da se bo proizvodnja surovega jekla povečala od sedanjih 9,4 milijona ton do konca leta 1965 na 15 milijonov ton in do l. 1970 cel ona 20 milijonov ton. Takšno povečanje proizvodnje nameravajo doseči predvsem z izgradnjo dveh novih velikih železarskih kombinatov v Tarantu in Piombinu ter z rekonstrukcijo nekaterih že obstoječih objektov.

FRANCIJA — Francoske rezalnice železne rude minette cenijo danes še vedno na 6,1 milijardo ton. Od tega je 3,3 milijarde ton z bazično in 2,8 milijarde ton s kislom jalovino. Ker je razmerje porabe bazične in ki-

sle minette 3,9 proti 1, bi bile te zaloge porabljene že v obdobju 35 let. Zato so pri francoskih plavžih, ki uporabljajo največji del te rude za vsip, že povzeli določene ukrepe, da bi povečali porabo kisle rude na račun bazične. Na ta način bi izkoriščanje obstoječih zalog rude minette časovno znatno podaljšali.

AVSTRIJA — V Avstriji gredo h koncu priprave za izgradnjo naftovoda, ki bo povezoval Trst z Dunajem. Njegova začetna letna zmogljivost bo 1,5 milijona ton surove nafte, vendar jo bodo lahko pozneje povečali na 6 milijonov ton. Investicijski stroški so predvideni v višini 160 milijonov zahodnonemških mark.

GRČIJA — Sedaj znane rezalnice železne rude v Grčiji cenijo na približno 100 milijonov ton, medtem ko vsebuje 40 do 65 odstotkov železa. Glavna nahajališča so na otokih Tasos, Serifos in Kreti.

tehnični fejtun

Letošnjo jesen so začele železarske družbe v ZDA z določenim optimizmom, ker so pričakovale povečanje naročil v primerjavi s poletnimi meseci in s tem dvig proizvodnje. Njihova pričakovanja so se že v septembru pričela izpolnjevati, saj so že v prvi polovici tega meseca

Sedanje stanje v železarski industriji ZDA

pričela močno naraščati naročila. Pri tem je prednjačila predvsem avtomobilska industrija, ki je povečala svoja naročila v povprečju za 25% v primerjavi s avgustom, medtem ko so posamezna podjetja svoja naročila skoraj podvojila.

Vendar kljub temu naraščanju naročil s strani avtomobilске industrije izkoriščanje zmogljivosti v jeklnah v prvi polovici septembra ni naraslo preko 58% v primerjavi z avgustom,

kjer je bilo celo samo 56,1%. V drugi polovici septembra se je ta številka dvignila na 60% in je tudi v oktobru kazala tendenco naraščanja.

V zvezi s tem naraščanjem naročil v letošnji jeseni so pričeli gospodarski strokovnjaki železarskih družb kakor tudi nevtralni opazovalci ocenjevati možnosti za letošnje proizvodnje v letošnjem letu. Do 21. septembra so izdelale vse železarne v ZDA skupno 74 milijonov ton jekla, kar je za skoraj 8 milijonov ton več kot v letu 1962. Zato predvidevajo, da bodo v ZDA izdelali v letošnjem letu vsaj 96 milijonov ton surovega jekla, medtem ko so še v juniju predvidevali, da letošnja proizvodnja ne bo prekočila 94 milijonov ton. Vsekakor pa bo letošnja proizvodnja surovega jekla v ZDA za nekaj milijonov ton večja kot v letu 1962, ko so vse železarne v tej državi izdelale 90,7 milijonov ton.

Optimizem železarskih družb za zadnje mesece letošnjega leta kakor tudi za prihodnje leto je osnovan na splošni izboljšavi gospodarskega stanja v ZDA, posebno še na področju avtomobilске industrije. Za prihodnje leto cenijo, da bo avtomobilska industrija izdelala preko

7 milijonov različnih vrst motornih vozil, medtem ko predvidevajo, da bodo v zadnjih treh mesecih tega leta izdelali 2,25 milijonov vozil. To bi pomenilo za 4% večjo proizvodnjo kot v istem razdobju preteklega leta. Pri tem je važno, da porabi avtomobilska proizvodnja približno 20% valjanih izdelkov, ki jih izdelava železarska industrija. Poleg tega porabi avtomobilska industrija še 60% proizvodnje gume, 50% proizvodnje svinca in 13% proizvodnje niklja ter aluminija. Če pri tem upoštevamo še druge materiale, ki so potrebni pri proizvodnji avtomobilov, postane jasno, da ima avtomobilska industrija izredno močan vpliv na velik del industrijske dejavnosti v ZDA.

Iz vsega je razvidno, da so železarske družbe zelo močno navezane na proizvodnjo avtomobilске industrije. Zato tudi poskušajo ustreči vsem kvalitnim kakor tudi ostalim zahtevam te industrije in gradijo v zvezi s tem tudi nove naprave za vakuumsko vli-vanje, kontinuirano vli-vanje kakor tudi odgovarjajoče valjarniške naprave za proizvodnjo kvalitetnega materiala, ki je potreben za proizvodnjo avtomobilov.

SOHA ZOLTARJA DOMOVINE

Najbrž je zaslutil, da mislim zares, zato mi je zatisnil usta s hrapavo roko, ki je dišala po konoplji. Skozi nos se mi je usula sveča. Posadil me je na tla, kjer sem se odsmrkal.

— Ne grem domov, Nanda!

Pobožal me je s svojimi loparji po zmrušenih laseh.

— Oče me misli s sekuro, ubil me bo! Pravijo, da sem . . . ukradel čevlje. Pa jaz jih nisem. Nisem . . . !

— Vedo, vedo, da jih nisi!

— Kdo pa jih je potlej, Nanda?

Nič ni rekel.

— Vidiš, še zmerom mislijo, da sem jih jaz!

— Ne mislijo, ti pravim!

— Ampak jaz rajše umrem, kot pa še kdaj domov!

— Oče joka, mama joka, je rekel žalostno, ko da bo vsak čas še sam potočil vodo iz oči. Mislijo, da si utonil.

— Oče pa že ne joka!

— Fant, za mizo sedi, nič ne jè in joka!

— Nanda, lažeš!

Pogledal me je in spustil debele veke, bele kakor smetana. Trebuh se mu je zazibal.

— Jaz nikoli ne lažem, Dreja!

Ugriznil sem v noht, pa še v drugega, tretjega. Kaj zdaj, kaj? Molčala sva. Sonce je stalo fako postrani, ko da bo vsak hip zdrsnilo po strmih Petelinu. Slišati je bilo samo Savo, ki je spodjedala svet na tej in na oni strani.

— S tabo bom šel, je začel Nanda skrušeno. Ne bodo te topli. Zraven bom, ko boš večerjal in ko bodo ugasnili luč. Če se te bodo dotaknili, te odpeljem kjer sem te našel.

— Res?

— Pojdiva!

Hodil sem z najmočnejšim človekom na Jerebica, zdaj pa je bil najmočnejši na svetu. Držal sem se ga za roke. Ljudje, ki so naju videli, niso niti čivknili. Najbrž jim je Nanda s svojim močnim pogledom povedal, kdo prihaja. Pst, jim je dejal, prihaja mučenik! Vi mu ne sežete niti do semle! Do gležnja! Take krivice se sejejo na velikih njivah, na resničnih plodnicah. Vas samo kdo uščipne, pa že Lagoja koplje jamo. Toda tale, tale je res dobil strel v hrbet.

Doma je bilo dvorišče že polito z večernim nebesom. Kakor v nedeljo. Ljudje so naju s klopi pozdravljali z molkom.

Kolnete?

Ja!

Kar. Potem sva vstopila. Oče in mati sta vzdihnili kakor spomin.

— Sedita! naju je povabil oče.

— Tepel ga ne boš! je rekel Nanda. Igral se je z zvitim prstom in ga vtikal v usta.

Mati je postavila predme okrušeno skledo kave. Potem so odmaknili mizo in slamarica je zahreščala, ko da se me boji. Saj se me je res imela za kaj! To noč si je odpočila, ko so me nosile zvezde po daljnem, hudobnem svetu. Legel sem napet, še zmerom nisem upal v mir, ki je bil med nami. Pognal bi se skozi zid, če bi oče pobral sekuro. Nanda je spet spuščal belo smetano na oči, čakaje, kdaj bodo ugasnili luč. KONEC

Planinska štafeta Triglav — Jajce

Nedelja, 10. novembra. Par-kirni prostor Jesenice.

Nič kaj dobrega obetajoči sivi oblaki so viseli nad Jesenicami, ko smo se zbirali pred železarno, da se udeležimo štafete Triglav—Jajce, ki so jo organizirali planinci ob 20-letnici II. zasedanja AVNOJ. Ko smo bili vsi zbrani, smo se odpeljali v prelepo dolino Krme. Zbor vseh je bil pred Javorniško kočjo v Krmi. Nekaj po 8. uri je bila zbrana vsa pisana odprava, da odrine na najvišji vrh — Triglava. Med zbranimi so bili predsednik Planinske zveze Jugoslavije dr. Ma-

rijan Breclj, predsednik Planinske zveze Slovenije Ferdo Košir, načelnik Gorske reševalne službe dr. Miha Potočnik, zastopnik Planinskega vestnika Tine Orel, zastopniki planinskih društev in zastopnik Planinskega saveza Hrvatske. Med udeleženci ni manjkalo veteranov Janeza Krušica in Uroša Župančiča, ki je bil tudi pobudnik te štafete, ki bo lep doprinos k dvajsetletnici II. zasedanja AVNOJ in sedemdesetletnici slovenskega planinstva.

Ko je predsednik jeseniške občine Ludvik Slamnik zaželel srečno pot, se je pisana

množica 52 članov odpravila na najvišjo postojanko na Kredarico, kjer je bil tudi naš cilj za nedeljo. Ko smo zapustili gozdnati del in kjer se začne kamenje, nas je pozdravil prvi sneg z vetrom. Zadnji del poti pred Kredarico je bil zelo naporen, ker je pihal zelo močan veter, ki je dosegel včasih tudi 140 km na uro. Pri takem vetru je bila hoja naporna in jo lahko imenujemo plezanje po snegu in iskanje zavetja, da te ni odneslo z grebena v pečine. Nekaj po 13. uri smo bili vsi zbrani v domu na Kredarici, ki nam je nudil prijetno in varno zavetje. V domu smo si krajšali čas z različnimi igrami in petjem. Vsi pa smo razmišljali, ali bo narava popustila, da se bomo naslednji dan lahko povzpeli na Triglav. Veter se je stopnjeval in začelo je tudi deževati.

Ponedeljek zjutraj. Vreme je še slabše, zato so se vodje štafete odločili, da ne gremo na vrh Triglava, ampak da bo desetorica s Kredarice ponesla štafeto palico. Ob 8.45 uri je po krajšem nagovoru predsednika Planinske zveze Jugoslavije dr. Marijana Breclja štafeto palico prejel v roke gornik, pobudnik te štafete, Uroš Župančič. Zahvalil se je in zagazil prve korake v sneg. Ta skupina je imela nalogo, da prenese palico do Vodnikove kočje in jo preda bohinjskim planincem. Po uri in pol hoda je bila palica v rokah Bohinjcev, ki so jo zelo svečano sprejeli.

Tako je začela pot lična štafeta palica, ki so jo zamislili Uroš Župančič izdelali Dolfe Kramžar, Mirko Gasar in Ciril Lakota.

Štafeta je nadaljevala pot preko Bohinja, Jelovice, Selške in Poljanske doline v Dolomite in Vinico na Kolpi, kjer jo bodo v soboto 16. novembra slovenski planinci izročili svojim sosedom Hrvatom. Štafeti želimo srečno pot!

Polde Karlin

Točno ob 8.45 uri je predsednik Planinske zveze Jugoslavije dr. Marijan Breclj izročil štafeto palico prvemu nosilcu, gorniku in alpinistu, Urošu Župančiču, ki je bil tudi pobudnik štafete Triglav-Jajce.

SVARUN

LETO 1952

Naši avtobusi tedanjega časa so bili okorne pločevinaste škatle. Po domači zamisli jih je klepalo kladivo domače roke. Takrat smo bili veseli ton izdelkov, novih tovarn, novih strojev in smo imeli še kaj malo posluha za obliko, trajnost in praktičnost izdelkov. Vendar smo imeli svoje avtobuse in ti so opravljali svoje dolžnosti v dovolj težavnih pogojih. Prevažali so nas in nismo se preveč menili za to, kakšni so.

S Korenskega sedla pa se je tistega leta v začetku junija spustil dolg voz elegantnih oblik z udobnimi sedeži in modro celuloidno streho. Skoraj predolg je bil za ozke ride. Utrujenim in že malce vožnje naveličanim potnikom so omahovale glave na snežnobele pre-

vleke vrh visokih sedežev. Nekateri so dremali.

Zbudili so se, ko je vzvalovalo skozi avtobus občudovanje: »Wunderschön!« V celuloidni strehi avtobusa so namreč odsevale Martuljkove gore. Ožarjeno ostenje pod jasno modrino gorskega neba, veličastje naravne estetike in ostrina vrhov, robov ter previsov so zdramili potnike in jih spremenili v zamaknjene občudovalce lepote.

»Vidiš, da govori naš sosed resnico,« je dregnil neznamenit možičelj svojo osivelo ženo. »Samo nekaj mesecev je bil med vojno tu, pa ne more pozabiti, kako lepa je ta dežela. Preden smo predčerašnjim odpotovali, mi je še enkrat povedal, da me bo pokrajina očarala, čeprav ljudje v teh krajih niso prida in utegnejo biti zaradi svojih primitivnih nagonov celo nevarni.«

Zena je bila tako zaverovana v Špik, da ga je le na pol slišala in se ji ni dalo odgovoriti.

Skalnata pobočja, gozdovi košnice in polja so bili novo presenečenje. Občudovali so jih prav tako kot Martuljkova ostenja. Potem so uzrli v ozadju triglavske gore, pa spet polja in pašnike.

Vešče oko turističnega uradnika je zaslutilo v daljavi obrise večjega naselja, stebre tovarniškega dima in zamolkel odmev nemirne industrije. »Treba jim bo dati malo odmora, da si naravnajo otrdele ude,« je premišljeval. »Na prvem potovanju, ki ga prireja naša potovalna kompanija, morajo dobiti čim ugodnejše vtise. Bolje, da napravimo kratek počitek tu med zelenjem, kot kje spodaj, kjer je morda pokrajina iznakažena s tovarnami kot pri nas.« Zato je velel vozniku usta-

MI IN ONI

Kaj bomo gledali v kinu?

KINO »RADIO«

16. in 17. novembra italijanski CS barvni film MAŠČEVALEC DRAKUT, ob 17. in 19. uri

18. novembra ameriški barvni CS film DREVO ŽIVLJENJA, ob 17. in 20. uri

19. in 20. novembra slovenski film SAMORASTNIKI, ob 17. in 19. uri

21. in 22. novembra ameriška komedija FRA DIAVALO, ob 17. in 19. uri

23. novembra ameriški barvni CS film BUTTERFIELD 8, ob 17. in 19. uri

KINO »PLAVŽ«

16. in 17. novembra slovenski film SAMORASTNIKI, ob 18. in 20. uri

18. in 19. novembra italijanski barvni CS film MAŠČEVALEC DRAKUT, ob 18. in 20. uri

21. in 22. novembra nemški glasbeni film PARADA POPEVK, ob 18. in 20. uri

23. novembra japonski CS film PRISTANIŠČE ZADOLJSTVA, ob 18. in 20. uri

KINO ŽIROVNICA

16. novembra jugoslovanski film OPERACIJA TIZIAN

17. novembra ameriški barvni CS film DREVO ŽIVLJENJA

20. novembra italijanski barvni CS film MAŠČEVALEC DRAKUT

23. novembra nemški glasbeni film PARADA POPEVK

KINO DOVJE

16. novembra nemški barvni CS film POLNOČNA REVIJA

17. novembra jugoslovanski film OPERACIJA TIZIAN

21. novembra italijanski barvni CS film MAŠČEVALEC DRAKUT

23. novembra slovenski film SAMORASTNIKI

KINO KOROSKA BELA

16. novembra nemški glasbeni film PARADA POPEVK

17. novembra francoski CS film UZDA OKOLI VRATU

18. novembra slovenski film SAMORASTNIKI

23. novembra ameriška komedija FRA DIAVALO

KINO KRANJSKA GORA

16. novembra ameriški barvni CS film DREVO ŽIVLJENJA

17. novembra nemški glasbeni film PARADA POPEVK

21. novembra slovenski film SAMORASTNIKI

22. in 23. novembra italijanski barvni CS film MAŠČEVALEC DRAKUT

ČETRTEK, 14. novembra ob 19.30 uri: F. G. Lorca DOM BERNARDE ALBE — Premiera — Otvoritev sezone.

SOBOTA, 16. novembra ob 19.30 F. G. Lorca DOM BERNARDE ALBE.

NEDELJA, 17. novembra ob 15. uri: F. G. Lorca DOM BERNARDE ALBE.

NEDELJA, 17. novembra ob 19.30 uri: F. G. Lorca DOM BERNARDE ALBE.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

Drama v treh dejanjih. Zvezice z vlaki ugodne.

ŠPORT IN KULTURA

Otvoritev sezone 1963-64 v gledališču

F. G. Lorca: Dom Bernarde Albe

Minuli četrtek je amatersko gledališče »Tone Cufar« na Jesenicah začelo devetnajsto sezono s premiero drame španskega pisatelja F. G. Lorca »DOM BERNARDE ALBE«.

Federico Garcia Lorca se je rodil leta 1900. Bil je eden največjih španskih pesnikov in njegova, leta 1932 izdana zbirka pesmi in romanc, je bila v manj kot dveh letih prevedena na 22 jezikov! Bil je zbiralec narodnega blaga, komponist, pevec, slikar, dramatik, svetovni popotnik in revolucionar. Poleti 1936. leta, med žalostno državljansko vojno, so ga Francovi fašistični falangisti sredi noči odvedli in ustrelili. Se danes nihče ne ve za njegov grob in Francova uradna oblast še danes sploh »ne ve« za kakršnegakoli F. G. Lorca. Lorca pa živi naprej med ljudstvom kot simbol svobode in ljudske sreče, ki jo je pel zatiranemu narodu v svojih delih. Dramo »Dom Bernarde Albe« je dokončal dober mesec pred svojo vse prezgodnjo smrtjo. Zato v ciklusu njegovih dram predstavlja najzrelejšo delo, ki ga kljub temačnosti in breziz-

hodnosti okolja, kjer se drama dogaja, preveva velika vera v poraz nasilja in krivice. »Dom Bernarde Albe« so pred vojno, med in po njej, igrali domala povsod po svetu in pred leti sta jo uprizorili ljubljanska in mariborska Drama.

S čudovitim poslušom za dušo in poetičnost Lorca v svoji drami brezobzirno slika nasilje matere nad svojimi hčerami v zaostalem, z verskimi predsodki obremenjenem okolju španske vasi. Njena že prestara in boleha hči se mora poročiti z mladim fantom samo zato, ker je najstarejša in prva na vrsti. Druge hčerke nimajo pravice do ljubezni, do čustev, do svobode, dokler jim tega ne dovoli mati. Toda proti temu nasilju se upre mladost, ljubezen in pogum najmlajše hčerke Adele, ki ljubi prav ženina svoje najstarejše sestre. Kot bi pesnik slutil bližnjo usodo sebe in svojega ljudstva, popelje tudi Adele v svoji drami raje v smrt, kot bi ji dovolil, da bi še naprej trpela pod nasiljem in se odrekla pravici do svobode, sreče in ljubezni. Ob takih in podobnih številnih simbolih je drama s svojim temačnim in silovitim španskim temperamentom, s svojo občutenostjo in poetičnostjo ter pogumno in napredno idejo ena visoko vrednih dramskih umetnin. Pri tem pa preprosta in razumljiva, ljudska v najzlahtnejšem pomenu besede in ne-nehno zanimiva.

Ves ženski ansambel gledališča je vključen pod režijo Bojana Čebulja za uredništev te izredne drame na jeseniškem odru. Upajmo, da bodo gledalci z razumevanjem prisluhnili besedi velikega pesnika F. G. Lorca, pa tudi gledališkemu ansamblu, ki je vložil nemalo truda in ljubezni v to delo.

Obenem pa uprava gledališča opozarja in prosi vse obiskovalce gledališča, da naj si dramo ogledajo čimprej, to je v naslednjih štirih tednih, ker bo potem na sporedu že drugo delo, ki ne bo dopuščalo ponovnega uprizorjanja drame »Dom Bernarde Albe«. Že vnaprej pa se v imenu celotnega kolektiva zahvaljujemo za pozornost, razumevanje in obisk.

B.Č.

ZAHVALA

ob smrti drage in nepozabne mame, stare mame in prababice

MARIJE BERTONCELJ

se najlepše zahvaljujemo dr. Jenku za lajšanje bolečin, tov. Podvizovi za nesebično pomoč in darovalcem vencev ter cvetja. Iskrena hvala tudi voznikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo, ter vsem, ki so jo zadnjič počastili s svojim obiskom in jo spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoči: sinovi, Viktor, Avgust in Albin, hčerke, Pavla, Marija, Milica in Anica z družinami ter ostalo sorodstvo.

GRADBENI ODBOR POČITNISKEGA DOMA BIOGRAD NA MORU

razpisuje po sklepu tretje redne seje natečaj

za najboljši naziv, ki bi po vsebini in obliki razumljivo karakteriziral novi počitniški dom, ki ga namerava Železarna Jesenice zgraditi v Biogradu na moru.

Gradbeni odbor bo najboljši predlog nagradil z nagrado 1000 dinarjev. Natečaj je anonimen.

Predloge pošljite do 23. 11. 1963 na naslov: Gostinska enota »Železar« — Gradbeni odbor počitniškega doma Biograd na moru.

DEŽURNI ZDRAVNIK

Za čas ob 15. novembra od 12. ure do 22. novembra do 12. ure.

Zahodni del Jesenic: dr. Miran Kenda, Jesenice, Staneta Bokala 11, tel. 04 — Rešilna postaja Jesenice.

Vzhodni del Jesenic: dr. Stanka Rosenstein, Jesenice, Cesta bratov Stražišar 34, tel. 245 — interni 733.

viti, potnikom pa je sporočil skozi mikrofon:

»Gospoda, četrt ure odmora«.

Obakraj poti se pase živina. Čudne rdeče krave priklenene pozornost turistov. Počasi, utrujeno izstopajo in si pretegujejo otrple ude. Potem se razgledajo in se zbero v gruči okrog visoke kamnite gmote. Iz grobega kamenja je postavljena tu nekakšna piramida s tremi vrhovi. V kamen je vdelanih mnogo fotografij. Vklasan je tudi nek napis.

»Kaj to predstavlja?« Nekateri sprašujejo, drugi samo zvedavo gledajo, kdo morda zna toliko jezika tuje dežele, da bi lahko rešil uganke.

Turistični uslužbenec mora razvolati, za kaj gre. Zna samo nekaj hrvaških besed in dolgo traja, preden ugotovi, da stoje pred nekakšnim spomenikom.

»Da je to spomenik?« se čudijo potniki. »To grobo kamenje? In kaj vendar predstavlja?«

Tolmač počasi razvozla uganke. »Tu je bilo ustreljenih enainštideset ljudi.«

»Toliko ljudi?« se čudijo potniki. »Kdaj pa?«

»1942«, pojasnjuje uradnik.

»1942? Saj to je bilo med zadnjo vojno. Kakšne narodnosti so bili potem ti ljudje?«

Tolmač je v zadregi. »Maslim, da piše tako,« jim pravi, »vaščani neke vasi tu spodaj.«

»Torej Jugoslovani? In kdo jih je ustrelil?«

Tolmač je v zadregi. »Mislim, da zna razbrati in ne more pojasniti. Nekdo v ozadju se vmeša: »Kdo naj bi jih ustrelil? Banditi, komunisti. Saj ste menda slišali, kakšna grozodejstva so počeli!«

Tisti bolj spredaj zmajujejo z glavami in vztrajno zahtevajo od tolmača, naj vendar prebere, kdo je streljal.

Končno se omehča. Saj je vendar uslužbenec potovalne kompanije in na uslugo svojim potnikom. »Tu menda piše, da so jih ustrelili Nemci.«

Med potniki rase ogorčenje.

»Nemci! Kaj takega? Katin v ma-lem, kaj drugega! Grob falsifikat na neokusnem kamenju. Dobro, da poznamo komunistično propagando. Bogve koliko takihle Katinov je še po svetu?«

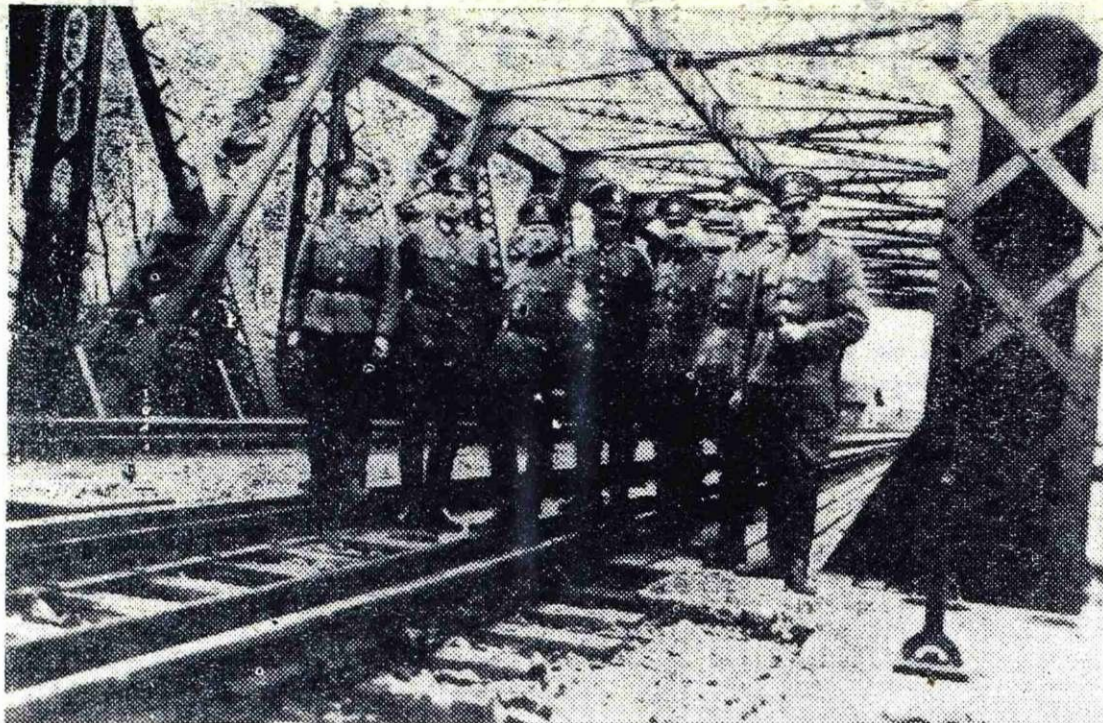
Potovalni uradnik je že nekajkrat preklel tisto usodno misel, ki ga je navdahnila, da je predlagal počitek prav na tem nemogočem kraju, med potniki pa je rastlo ogorčenje. Morda bi bilo prerasto

do razpoloženja, ki bi utegnilo pokvariti kos nadaljnje poti, da ni presekal razmišljanj bled možak atletske postave, ki je doslej mirno sedel v avtobusu in se ni menil za okolico. Stopil je med vrata in spregovoril:

»Vse, kar piše, moji dragi rojaki, je res. V teh krajih so streljali naši ljudje. Takihle malih Katinov bomo v tej deželi nedvomno še mnogo videli. Se je pač namerilo tako, da ne govore za nas. Kaj hočemo?«

Nekateri potniki so molče sprejeli pojasnilo in odšli nazaj v avtobus. Nekateri so si zamrmrali, da je v deželah za železno zaveso resnično vse polno skrivnosti.

Potem je avtobus kmalu odpe-ljal turiste izpred spomenika na Belem polju prijetnejšim srečanjem nasproti.

Objavljamo še eno od slik iz okupatorjevega arhiva, za katero nimamo dokumentacije. Zelimo vedeti čas in kraj posnetka in morda imena oseb. Podatke pošljite Tehničnemu muzeju Železarne Jesenice.

Prijateljska hokejska tekma

Jesenice : Beograd

11:1 (5:0, 4:1, 2:0)

Na umetnem drsališču pod Mežakljo je bila v sredo zvečer prijateljska hokejska tekma med moštvo Jesenic in Beogradom.

Moštvo Jesenic je že vnaprej veljalo za nespornega favorita. Domače moštvo je takoj prevzelo igro v svoje roke in ni dalo nasprotniku priti do pucka. To potrjuje tudi izid prve tretjine 5:0. V drugi tretjini so bili gostje nekoliko boljši in so tudi uspeli zabiti časten gol. Potem je prišlo do nekaj grobih izpadov gostov in seveda tudi do kazenskih minut. Igra je postala nezanimiva, k čemur sta pripomogla tudi sodnika, ki sta spustila igro iz rok. Za tako slabo igro so pa krivi tudi domači igralci sami, ker se podredijo igranju nasprotnika.

Igro sta sodila Kozjek in Medja. Gole za domače so dosegli: Klinar 3, Valentar 2, Felc 2, Tišler, Vrhovšek, Mlakar in Hribar po enega. Za goste je bil uspešen Plamenac. Tekmo si je ogledalo okrog tisoč gledalcev.

Op. ur.: Hokejsko moštvo Jesenic bi moralo v teh dneh sodelovati na turnirju v Švici, ki pa so ga prireditelji preložili. Zaradi tega ima uprava hokejskega kluba Jesenic precej težav z organiziranjem hokejskih tekem na domačem drsališču. Uprava hokejskega kluba je obvesti-

la več klubov v inozemstvu oz. jim ponudila gostovanje na Jesenicah, da bi lahko odigrali prijateljske tekme do 26. novembra, ko se začne prvenstvo v hokejski ligi, vendar zaenkrat uprava kluba še nima ustreznih odgovorov. Zaradi tega še ne vemo, če bo v soboto ali nedeljo odigrana prijateljska hokejska tekma med HK Kranjska gora in mladinskim moštvom KAC iz Celovca.

ŠAH

NOVINAR PRVAK,
JESENICE TRETJE

V nedeljo je bilo odigrano zadnje kolo moštvenega šahovskega prvenstva Slovenije. Po pričakovanju je Novinar z visoko zmago 7,5 : 2,5 proti Braniku že drugič osvojil prvo mesto. Rezultati dvoboja — Novinar : Branik — Parma : Krulc 1:0, Kržišnik : Kukovec 1:0, Bajec : dr. Nemeč remi, Stupica : Muzlovič 1:0, Plavčak : Segala 1:0, Ankerst : Studnička remi, Jelen : Šuster M. 1:0, Ceglar : Šuster A. remi, Ljiljak : Arih remi in Kržišnik V. : Midlil remi.

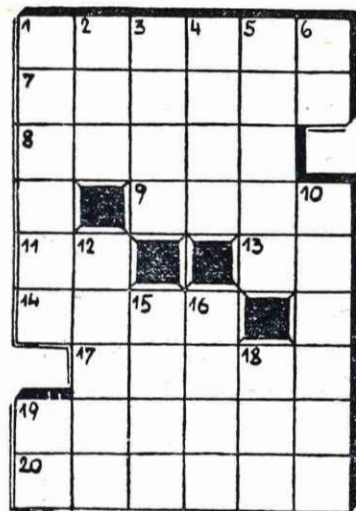
Dvoboj med Mariborom in Jesenicami je bil zelo razburljiv. Jeseničani bi v primeru minimalne zmage lahko osvojili drugo mesto, če pa bi Maribor zmagal z zelo visokim rezultatom, pa bi lahko osvojili celo prvo mesto. Po treh urah igranja je kljub porazu Robleka že kazalo, da bi Jeseničanom uspelo zmagati. Toda v zadnji uri igre je nastal že kar tradicionalen preobrat. Mojster Longer in oba mladince so mnogo obetajoče pozicije na koncu še izgubili. Mladince sta se izvrstno borila proti Musilu in Žagarju, ki spadata med najboljše mladince ne samo v državi, temveč tudi v svetu. Izgubila sta pač zaradi premajhnih turnirskih izkušenj. Za mojstra Longerja pa je vprašanje, če sploh še sodi v prvo moštvo. Tako so Jeseničani namesto zmage doživeli poraz s 6,5 : 3,5. Posamezni izidi: Longer : Puc 0:1, Cuderman : Germeč remi, Grosek : Malešič remi, Vošpernik : Krivec 1:0, Kočvar : Njegovan remi, Roblek : Guzel 0:1, Zorko : Musil 0:1, Pavlin : Žagar 0:1, Pongrac : Piberl 0:1, Butala : Švarcer 1:0.

Končni vrstni red: 1. Novinar 19,5, 2. Maribor 18, 3. Jesenice 14,5 in 4. Branik 8.

Igralci Jesenic so v treh dvobojih dosegli naslednje število točk: Longer 1, Cuderman 2, Grosek 1, Vošpernik 3, Kočvar 2, Roblek 0,5, Simčič 0, Zorko 1, Pavlin 1, Pongrac 1, Butala 2. Ker je Simčič igral samo enkrat, so zaradi menjav v moštvo Longer, Grosek in Kočvar igrali samo s črnimi, Cuderman, Vošpernik in Roblek pa samo z belimi figurami. K.

Božo Sotlar

Križanka

Vodoravno: 1. pojav ob nevihti, 7. vaditelj, 8. ime največjega slovenskega epskega pesnika, 9. tuje žensko ime, 11. starejša kratica za konjsko moč, 13. osebni zaimsek, 14. prevozno sredstvo, 17. evropska otoška država, 19. oskrbovalec vinskih zalog, 20. olika, lepo vedenje.

Navpično: 1. ženska v letih, 2. rastlinska bodica, 3. veliko sito, 4. mesto ob ustju Marice, 5. glasbena oznaka za umirjeno, počasno podajanje, 6. površinska mera, 10. glavno mesto Turčije, 12. tanka in mehka tkanina, 15. vojaška formacija, 16. ostre konice, 18. oziralni zaimsek, 19. okrajšava za veliko dolžinsko mero.

ZELEZAR - Glasilo delovnega kolektiva Železarne Jesenice - Ureja redakcijski odbor - Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč - Kopisov in fotografij ne vračamo - Naslov: Uredništvo Železarja, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 - Tisk CP - Gorenjski tisk -

Zanimiva razstava in posvetovanje o vzreji perutnine na Javorniku

Pred osmimi leti so na Javorniku ustanovili Društvo rejcev malih živali, ki danes šteje okrog 300 članov. Društvo je zelo aktivno in si je od svoje ustanovitve pa do danes močno prizadevalo, da bi vzbudilo pri prebivalcih Javornika in Koroške Bele zanimanje za vzrejo perutnine in kuncev. To svojo nalogo je društvo zelo dobro opravilo, za osmo obletnico ustanovitve pa je pripravilo zanimivo razstavo na dvorišču TVD Partizan na Javorniku. Razstava bo odprta od 14. do 17. novembra 1963.

V nedeljo 17. novembra pa bo v dvorani TVD Partizan na Javorniku širše posvetovanje, ki se ga bodo udeležili tudi predstavniki društev rejcev malih živali iz ostalih področij naše republike, poleg njih pa še gostje iz Avstrije in morda tudi iz Švice. Posvetovanje o vzreji čistokrvnih pasem perutnine in kuncev bo prvo tovrstno posvetovanje na Javorniku in bo organizirano v republiškem merilu. Zaradi tega bodo izkoristili priliko in se pogovorili o koordinaciji dela društev rejcev malih živali na Slovenskem, kakor tudi o ustanovitvi Zveze društev rejcev malih živali.

Bralce »Železarja«, posebno pa tiste, ki se sami ukvarjajo z vzrejo perutnine in in kuncev, vabimo, da si razstavo ogledajo ter da se udeležijo posvetovanja, na katerem bodo zvedeli marsikaj koristnega. Organizatorji razstave in posvetovanja tudi menijo, da bodo gostje iz Av-

strije lahko precej koristnega povedali tudi o izkušnjah svojega dolgoletnega dela na področju vzreje čistokrvnih pasem perutnine in kuncev.

Z letne konference TK ZMS

Tudi mladi naj sodelujejo v razpravi o statutu podjetja

»Rad bi poudaril pomen statuta gospodarske organizacije oziroma podjetja. To vprašanje je zelo pomembno za mlade železarje in sploh za našo mladino, kajti gre za stališča, za katera se bomo borili in nas bodo spremljala dalj časa. Ne more nam biti vseeno, kako bomo delili dohodek, kakšen je plan in kadrovska politika v podjetju in prav zaradi tega moramo v razpravi aktivno sodelovati.

Glede KMP se pridružujem mnenju glavnega direktorja, ki meni, da bi kazalo KMP decentralizirati po 4 grupah. Prepričan sem, da bi se v tem primeru interes posameznikov močno povečal. Omenim naj še, da bi morali KMP razpravljati o statutih, ki jih prav sedaj pripravljamo, dalje o razdelitvi dohodka v EE, o problemih, ki se pojavljajo v zvezi z brigadirji itd. To pomeni, da ima KMP zelo obširno področje dela in da lahko poseže s svojo razpravo v razna druga, še bolj zanimiva področja.

V razpravi je bilo obravnavano tudi vprašanje dela Menim, da še dolgo ne bomo dosegli uspešnejših stikov, Svobode na območju Jesenic, če nam ne bo uspelo vklju-

čiti mlade v vodstva Svobode in športnih društev. Le tako bomo lahko posredovali Svobodam želje, da bodo svoje delo usmerjale tako kot želimo. Do sedaj je društvo Svoboda res stremelo samo za zaslužkarstvom. V ilustraciji navajam primer, ko je Železarna kupila instrumente za sekstet, toda na občnem zboru so zaračunali 15.000 din, kar je odločno preveč, kajti v naši Železarni ne zaslužijo delavci tako dobro. Tu je še vprašanje ansambla narodnih plesov. Dogaja se, da bi radi organizirali razne proslave, vendar zelo pogosto ugotavljamo, da Svoboda vprašuje koliko bomo plačali, četudi so bile obleke za ta ansambel nabavljene iz sredstev Železarne Jesenice.